

INFORMATOR o XXXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej

rok szkolny 2020/2021

Ekonomia wobec kryzysów

Gospodarcze i społeczne skutki pandemii

POLSKIE TOWARZYSTWO EKONOMICZNE

WARSZAWA 2020

Redakcja
Stanisław Owsiak

Projekt okładki i strony tytułowej
Miroslaw Krzyszkowski

Korekta
Zespół

Olimpiadę Wiedzy Ekonomicznej sfinansowano z dotacji MEN

Projekt realizowany z Narodowym Bankiem Polskim w ramach programu edukacji ekonomicznej

© Copyright by Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2020

ISBN 978-83-65269-27-0

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
ul. Nowy Świat 49
00-042 Warszawa

Skład, łamanie, druk i oprawa
TECHNET Sp. z o.o.
ul. Biskupińska 3A
30-732 Kraków

Wydanie I
Nakład 4000 egz.

SPIS TREŚCI

List do dyrektorów szkół	5
Informacje o XXXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej.	7
Kalendarium XXXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.	17
Nagrody	18
Patronat honorowy i mecenas Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	21
Zgłoszenie udziału szkoły w XXXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej	22
Informacje o organizatorach – dane teleadresowe	23
Skład Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (kadencja 2017–2022)	27
Regulamin Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	30
Program Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	42
Literatura i źródła wiedzy zalecane w przygotowaniach do XXXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	44
Podsumowanie XXXIII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	46

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne

Komitety Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Dyrektorzy szkół

Szanowni Państwo,

Komitety Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej serdecznie zaprasza do wzięcia udziału w XXXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej. W roku szkolnym 2020/2021 hasło przewodnie Olimpiady brzmi „Ekonomia wobec kryzysów. Gospodarcze i społeczne skutki pandemii”. Honorowy patronat nad XXXIV Olimpiadą objął Prezes Narodowego Banku Polskiego.

Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej organizowana jest przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, przy współudziale Ministerstwa Edukacji Narodowej, poczynając od roku szkolnego 1987/1988. Należy ona do największych i najważniejszych przedsięwzięć z zakresu edukacji ekonomicznej, skierowanych do uczniów szkół średnich z całego kraju oraz ich nauczycieli. Znajduje to wyraz w liczbie uczestników i szkół przystępujących do zawodów każdej edycji Olimpiady. W dotychczas zorganizowanych trzydziestu trzech edycjach Olimpiady udział wzięło ponad 330 tys. uczniów.

Głównym celem Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest edukacja ekonomiczna młodzieży, poszerzenie wiedzy ekonomicznej, w tym świadomości jej znaczenia oraz zainteresowań przedmiotem, wiedzy o współczesnej gospodarce oraz wspieranie rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych. Przyjęta formuła Olimpiady ma na celu zarówno sprawdzenie zdobytej wiedzy ekonomicznej, jak i sprzyjanie rozwojowi samodzielnego myślenia. Dotychczasowe doświadczenia pozwalają stwierdzić, że cele te są realizowane z powodzeniem. Laureaci i finaliści Olimpiady są obecnie uznanymi naukowcami, przedsiębiorcami, menedżerami oraz urzędnikami wysokiego szczebla administracji państwowej.

Dla laureatów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej oraz nauczycieli sprawujących nad nimi opiekę, a także dla najlepszych szkół przewidziane są co roku nagrody pieniężne i rzeczowe. W bieżącej edycji zawodów planowane jest przekazanie nieodpłatnych egzemplarzy książki o tematyce ekonomicznej dla wszystkich uczestników zawodów II stopnia (okręgowych). Ponadto każdy nauczyciel organizujący zawody Olimpiady w szkole i sprawujący opiekę nad uczniami otrzymuje imienny dyplom z podziękowaniami. Jest to możliwe dzięki szerokiemu gronu mecenasów i partnerów Olimpiady. Jednocześnie warto podkreślić, że udział uczniów w finałach ogólnopolskich olimpiad przedmiotowych umacnia pozycję szkoły w rankingach szkół średnich. Dodatkowo informujemy, że z grona najlepszych uczestników XXXIV OWE Komitetu Główny wybierze reprezentantów Polski na zawody Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej.

Zakres tematyczny zawodów poszczególnych stopni jest zbliżony z podstawą programową nauczania w liceach ogólnokształcących oraz technikach. Uczestnicy powinni dodatkowo poszerzyć swoją wiedzę o zagadnienia z dziedzin określonych w programie Olimpiady z uwzględnieniem problematyki, do której nawiązuje myśl przewodnia bieżącej edycji.

Zawody Olimpiady są trzystopniowe. Zawody I stopnia (szkolne) odbywają się w szkołach. Po zgłoszeniu przez nie chęci uczestniczenia w Olimpiadzie organizatorzy przesyłają do wszystkich szkół komplet materiałów (w tym zestawy pytań) i szcze-

gółową instrukcję przeprowadzenia tego stopnia zawodów. Do zawodów II stopnia (okręgowych) kwalifikowanych jest 10% najlepszych uczestników zawodów I stopnia z danego okręgu. Zawody tego stopnia odbywają się w 17 największych miastach Polski. Kolejny, III stopień zawodów odbywa się natomiast w Serocku k. Warszawy. W zawodach centralnych bierze udział 100 najlepszych uczniów z całej Polski.

W bieżącej edycji Olimpiady kontynuujemy zmiany mające na celu uatrakcyjnienie zawodów dla młodzieży, a także usprawnienie ich organizacji. Wyrażamy przekonanie, że nowoczesna formuła zawodów – sprawdzona w poprzednich edycjach – również i w bieżącym roku szkolnym wzbudzi zainteresowanie.

Komitet Główny zwraca się z prośbą o pomoc w przeprowadzeniu XXXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, a zwłaszcza o:

- rozpowszechnienie przez nauczycieli informacji o Olimpiadzie wśród uczniów (w tym celu prosimy wykorzystać treść niniejszego „Informatora”, załączony plakat popularyzujący Olimpiadę oraz informacje znajdujące się na stronie internetowej owe.pte.pl);
- zorganizowanie Komisji Szkolnej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej oraz wypełnienie elektronicznego formularza zgłoszenia udziału szkoły w zawodach Olimpiady;
- stworzenie uczniom biorącym udział w Olimpiadzie możliwości wysłuchania wykładów związanych z jej tematyką oraz przestudiowania odpowiedniej literatury i materiałów;
- przeprowadzenie zawodów Olimpiady w szkole we współdziałaniu z właściwym Komitetem Okręgowym Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Pragniemy podkreślić, że pomyślna realizacja tak wielkiego przedsięwzięcia, jakim jest Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, nie byłaby możliwa bez pracy dyrektorów szkół oraz nauczycieli, którzy z zaangażowaniem przygotowują młodzież do Olimpiady i są głównymi organizatorami zawodów szkolnych. Jak zawsze liczymy na Państwa niezawodną pomoc i współpracę. Za ten ogromny wkład pracy Komitet Główny już dziś składa wyrazy serdecznego podziękowania i uznania.

Informacje o XXXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej wraz z kalendarium oraz dane teleadresowe Komitetów Okręgowych OWE wraz z ich właściwością miejscową znajdują się w niniejszym „Informatorze”.

Wersja elektroniczna „Informatora”, a także aktualne informacje o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej są zamieszczone na stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego pod adresem owe.pte.pl, do zapoznania się z którą serdecznie zapraszamy. Zachęcamy również do odwiedzenia profilu Olimpiady na portalu społecznościowym Facebook (<https://www.facebook.com/OlimpiadaWiedzyEkonomicznej>).

W wypadku jakichkolwiek pytań dotyczących organizacji i przebiegu Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej prosimy o kontakt z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym OWE.

Serdecznie zapraszamy do udziału w XXXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej. Wszystkim uczestnikom Olimpiady już dziś życzymy wielu sukcesów w jej bieżącej edycji.

prof. UZ dr hab. Bogdan Ślusarz
wiceprezes Polskiego
Towarzystwa Ekonomicznego

prof. dr hab. Stanisław Owsiak
przewodniczący Komitetu Głównego
Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

INFORMACJE O XXXIV OLIMPIADZIE WIEDZY EKONOMICZNEJ

Ekonomia wobec kryzysów. Gospodarcze i społeczne skutki pandemii.

W ramach zmagania w trakcie XXXIII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (OWE) uczestnicy zgłębiali tematykę czwartej rewolucji przemysłowej. Niestety sytuacja epidemiologiczna w Polsce spowodowała, że Ministerstwo Edukacji Narodowej odwołało III etap (centralny) ostatniej edycji OWE. Po raz pierwszy w wieloletniej historii konkursu nie zostały przyznane tytuły laureatów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, a pierwotnie planowana na koniec lipca br. Międzynarodowa Olimpiada Ekonomiczna prawdopodobnie odbędzie się we wrześniu tego roku w formule *on-line*. Konsekwencje te są mało znaczące w porównaniu ze skutkami, jakie dla zdrowia ludzi oraz gospodarki przyniosła pandemia koronawirusa SARS-Cov-2. Biorąc pod uwagę aktualną sytuację gospodarczą i społeczną nie tylko w Polsce, ale także na całym świecie Komitet Główny OWE podjął decyzję, że XXXIV Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej odbędzie się pod hasłem „Ekonomia wobec kryzysów. Gospodarcze i społeczne skutki pandemii”.

Kolejna edycja Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej będzie dotyczyć konsekwencji szoku wywołanego światową pandemią COVID-19 dla gospodarki i systemu finansowego. Przerwane łańcuchy dostaw, tzw. *lockdowny**, wzrost poziomu bezrobocia, zmienność cen aktywów na giełdach, przeniesienie części branż do rzeczywistości wirtualnej, bankructwa przedsiębiorstw oraz osłabienie sytuacji finansów publicznych w licznej grupie państw itd. – to tylko niektóre problemy związane z pandemią nowego koronawirusa. Stąd też, Komitet Główny wyraża przekonanie, że podjęta w ramach XXXIV OWE problematyka pozwoli przybliżyć uczniom szkół średnich w Polsce fundamenty ekonomiczne wspomnianych problemów i będzie przyczynkiem do zastanowienia się nad najlepszym możliwym, ze względu na gospodarkę i społeczeństwo, rozwiązaniem zaistniałej sytuacji.

Problemy związane z trwającą obecnie pandemią będą stanowić główną oś dyskusji w ramach XXXIV edycji OWE. Ponadto, w zamyśle Komitetu Głównego jest postawienie bieżącej sytuacji w szerszym kontekście historycznym. Szukanie analogii w zdarzeniach z przeszłości ma pozwolić na lepsze zrozumienie zachodzących procesów ekonomicznych, a także trafniej przewidzieć ich konsekwencje w sferze społeczno-gospodarczej. Jest to szczególnie istotne ze względu na fakt, że konsekwencje pandemii poznamy w pełni dopiero w przyszłości. Należy jednak pokreślić, że trudno jest odszukać choć zbliżone w zakresie skali oraz siły oddziaływania zdarzenie z przeszłości. Warto w tym miejscu przytoczyć słowa Prezes Europejskiego Banku Centralnego, Christine Lagarde, z wywiadu udzielonego France Inter: „Obecna sytuacja jest bezprecedensowa w najnowszej historii” [France Inter 2020]. Ponadto, we wspomnianym wywiadzie Prezes EBC dokonała interesującego porównania gospodarki w czasie pandemii ze sportowcem, który nagle musi przestać trenować i w rezultacie jego mięśnie tracą stopniowo siłę.

* W ramach działań ograniczających liczbę zachorowań na COVID-19 władze państwowe licznej grupy państw zdecydowały się na wprowadzenie ograniczeń w przemieszczaniu się obywateli, prowadzeniu działalności gospodarczej w wybranych sektorach gospodarki, a także, w niektórych przypadkach, został zastosowany zakaz świadczenia określonych usług. W literaturze przedmiotu można znaleźć również określenie „zamknięcie gospodarki”, choć takie tłumaczenie tego terminu na język polski niesie ze sobą pewne wątpliwości [zob. Wojtyła 2020].

Pierwszym ważnym punktem w dyskusji na temat społeczno-gospodarczych konsekwencji pandemii koronawirusa SARS-Cov-2 jest odpowiednie umiejscowienie obecnej sytuacji w dorobku teorii ekonomii. W tym celu niezbędne jest odpowiednie zdefiniowanie zaistniałego zjawiska. W toczącej się obecnie wśród ekonomistów debacie pojawia się wiele terminów próbujących oddać istotę problemu pandemii w aspekcie gospodarczym. Niewątpliwie, rozprzestrzenienie się nowego koronawirusa na świecie wpisuje się w definicję szoku zewnętrznego opisanego w literaturze przedmiotu [Dabla-Norris, Gündüz 2012, s. 6]. J. Hausner wskazuje, że obecna sytuacja jest w znacznym stopniu szokiem administracyjnym, a nie *stricte* ekonomicznym [Hausner 2020]. Odwołanie się do charakteru administracyjnego szoku wydaje się słuszne w kontekście danych mówiących o tym, że w połowie kwietnia br. kraje, które zastosowały tzw. *lockdowny* reprezentowały ponad 50% globalnego PKB [The Economist, 2020]. Również Prezes NBP A. Głapiński [2020, s. 3] w swoim wystąpieniu przed Sejmem RP w dniu 23 lipca 2020 r. posłużył się terminem „globalny szok pandemiczny”. Z kolei A. Wojtyna [2020] postuluje następującą definicję obecnego kryzysu: „jest to ostre, zróżnicowane sektorowo wyhamowanie działalności gospodarczej w reakcji na silny, słabo rozpoznany szok epidemiczny i wynikające z niego daleko idące decyzje administracyjne”. Dodatkowo zauważa on, że choć sam szok pierwotnie miał charakter pozaekonomiczny, to wywołane przez niego szoki wtórne mają charakter „dość typowych szoków ekonomicznych: popytowych, cenowo-podażowych i finansowych”. Stąd też wydaje się uzasadnione odwołanie się do dorobku ekonomii w celu wyjaśnienia konsekwencji społeczno-gospodarczych pandemii COVID-19.

W celu zrozumienia istoty zjawiska badacze poszukują pewnych analogii z przeszłości. Jak już wspomniano, cechą charakterystyczną obecnego kryzysu jest specyficzna forma pierwotnego szoku. W historii gospodarczej świata jest kilka wydarzeń o zbliżonym pochodzeniu. W toczącej się obecnie dyskusji wspomniana jest najczęściej pandemia grypy hiszpanki z początku XX w. Wówczas śmiertelność wyniosła od 50 mln do 100 mln osób – z niespełna 2 mld ludności globu [Jonas 2013, s. 2]. Warto nadmienić, że Bank Światowy prognozował, że w sytuacji pandemii o tak dużej śmiertelności jak grypa hiszpanka strata ekonomiczna może wynieść 4,8% globalnego PKB [Jonas 2013, s. 2]. Obecnie koronawirus SARS-CoV-2 nie jest aż tak śmiertelny, jednak Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) prognozuje, że globalne PKB zmniejszy się w 2020 r. o 4,9% [MFW 2020]. Wynika to m.in. z działań prewencyjnych podejmowanych przez poszczególne rządy w celu ograniczenia liczby osób zarażonych.

Raport Banku Światowego z 2013 r. wyróżnia trzy główne kategorie kosztów ekonomicznych wynikające z pandemii grypy* [Jonas 2013, s. 3-4]. Po pierwsze, 12% ogółu kosztów ekonomicznych pandemii jest konsekwencją śmiertelności danej choroby. Po drugie, 28% kosztów wynika ze spadku produkcji wywołanej zwiększoną absencją pracowników. Po trzecie, aż 60% kosztów ekonomicznych jest związanych ze zmianą w zachowaniu ludzi, podyktowaną chęcią ograniczenia prawdopodobieństwa zakażenia [Jonas 2013, s. 2-3]. Co więcej, w raporcie podkreślono, że zapobieganie pandemii ma wszystkie cechy globalnego dobra publicznego [Jonas 2013, s. 7].

Trudno jest precyzyjnie ocenić, jakie pandemia nowego koronawirusa ma dla funkcjonowania światowej gospodarki. W toczącej się obecnie dyskusji podkreśla się, w jaki sposób pandemia miała wpływ na ograniczenie popytu, konsumpcji, a więc stanowiła negatywny szok popytowy. Jednym z pierwszych sygnałów, które ukazały zagrożenie, jakie niesie ze

* Choć naukowcy podkreślają znaczące różnice występujące między wirusem grypy a koronawirusem SARS-CoV-2, to, w kontekście analizy konsekwencji ekonomicznych pandemii, takie porównanie wydaje się uzasadnione.

sobą COVID-19, były dane z chińskiego rynku motoryzacyjnego, dotyczące m.in. sprzedaży samochodów osobowych. W lutym br. świat obiegła informacja, że w pierwszych jego dwóch tygodniach sprzedaż ta spadła o 92% r/r [Bloomberg News 2020]. Również w gospodarce amerykańskiej wystąpiło zjawisko gwałtownego spadku konsumpcji. Szczególny wyraz dało ono w danych dotyczących stopy oszczędności w USA. W kwietniu wyniosła ona bowiem aż 32,2% [U.S. Bureau of Economic Analysis 2020]. W przeszłości maksymalny poziom stopy oszczędności został osiągnięty w maju 1975 r. i wynosił 17,3%* [U.S. Bureau of Economic Analysis 2020].

Dodatkowo, w przypadku pandemii COVID-19 warto podkreślić, że część zmian w zachowaniu ludzi była konsekwencją tzw. *lockdownów*. Stąd też niektórzy analitycy oczekiwali szybkiej poprawy sytuacji gospodarczej na skutek uwolnienia tzw. stłumionego popytu po zniesieniu restrykcji. Jest to jeden z argumentów na rzecz wystąpienia recesji w kształcie litery „V”. Jednak sposób kształtowania się recesji – czy będzie to jednak „U”, a może „L” – podyktowany jest w dużej mierze ewentualnymi przyszłymi falami zachorowań. W ocenie J. Henry [2020], głównej ekonomistki banku HSBC, społeczeństwa, w których rząd zastosował silne ograniczenia związane z pandemią, cechowały się szybszym powrotem do „normalności konsumenckiej”. Uzasadnieniem tego faktu ma być zwiększone zaufanie obywateli do władz państwowych w zakresie zarządzania i kontroli sytuacji pandemicznej.

Szok, jakim jest pandemia, zaburza funkcjonowanie przedsiębiorstw, dlatego też należy go uznać również za negatywny szok podaży. Skalę zagrożenia wynikającego z pandemii COVID-19, postrzegano z perspektywy przedsiębiorców, bardzo dobrze oddają odczyty PMI (*Purchasing Managers' Index*) z pierwszych miesięcy 2020 r. pochodzące z różnych krajów**. Warto zwrócić uwagę, jak wartość PMI kształtowała się na początku pandemii we Włoszech, które były jednym z państw najsilniej dotkniętych przez COVID-19. Włoski wskaźnik PMI szacowany dla sektora przemysłu w kwietniu br. osiągnął poziom 31,10 pkt, czyli znacząco poniżej 50 pkt [IHS Markit 2020b, s. 1]. Jednak prawdziwa skala ograniczenia aktywności gospodarczej we Włoszech uwidoczniła się w przypadku odczytu PMI dla sektora usług – indeks ten wyniósł jedynie 10,8 pkt i był jednocześnie najniższym od ponad 22 lat, kiedy to rozpoczęto jego szacowanie [Jones 2020]. Co więcej, również globalny PMI (obejmujący ponad 30 państw) dla sektora przemysłu w kwietniu 2020 r. osiągnął swoje 11-letnie minimum na poziomie 39,7 pkt [Williamson 2020]. Ponadto znacząco wzrosło opóźnienie w oczekiwaniu na dostawy, co miało negatywny wpływ na światową wymianę handlową.

Wpływ pandemii koronawirusa nie ominął również rynku finansowego. W szczególności gwałtownie wzrosła zmienność rynkowa, którą obrazuje indeks VIX, określane także jako indeks strachu***. Narastające zagrożenie epidemiologiczne i niepewność z nim związana spowodowały, że w I połowie marca br. indeks strachu znacząco przekroczył 80 pkt, podczas gdy na początku lutego jego wartość wynosiła zaledwie 14 pkt. Dla porównania indeks VIX osiągnął wynik powyżej 80 pkt tylko raz w historii i miało to miejsce w 2008 r. w związku z kryzysem *subprime*. Z badań S.R. Bakera i innych [2020, s. 6] wynika, że negatywny efekt

* Dane tę są publikowane od 1959 r.

** Wskaźnik PMI obrazuje aktywność gospodarczą w danym sektorze. Ponadto PMI jest określany wskaźnikiem wyprzedzającym koniunkturę, gdyż pozwala wnioskować o sytuacji gospodarczej w przyszłości. Jego wartość jest pochodną wyników anonimowych ankiet przeprowadzanych wśród menedżerów badanych przedsiębiorstw. Indeks ten przyjmuje wartości od 0 do 100 pkt, przy czym wartości powyżej 50 pkt oznaczają wzrost aktywności w danym sektorze [IHS Markit 2020a, s. 6].

*** Indeks ten wskazuje, jakie nastroje panują na amerykańskiej giełdzie. Im wyższa jest wartość indeksu VIX, tym większe są spodziewane przez inwestorów wahania na amerykańskim rynku giełdowym. Więcej na temat indeksu VIX zob. <http://www.cboe.com/vix>.

rozprzestrzeniania się koronawirusa dla zmienności na giełdzie w USA był nawet silniejszy od tego będącego konsekwencją hiszpańskiej grypy. Warto również zauważyć, że – w przeciwieństwie do Wielkiej Recesji i innych kryzysów finansowych – to nie problemy sektora finansowego zagroziły stabilności gospodarki realnej, lecz odwrotnie [BIS 2020, s. IX]

Niepewność inwestorów i przedsiębiorców wyrażona w odczytach indeksów VIX i PMI znalazła odzwierciedlenie w danych z gospodarki realnej. Ze względu na ograniczone ramy niniejszego tekstu konieczne jest wskazanie informacji dotyczących kształtowania się jedynie dwóch istotnych wskaźników makroekonomicznych: poziomu PKB i stopy bezrobocia.

W kontekście negatywnego wpływu pandemii koronawirusa na poziom PKB można przytoczyć przykład gospodarki francuskiej. Zgodnie z informacją opublikowaną przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), w pierwszym kwartale 2020 r. realny PKB Francji w porównaniu z poprzednim kwartałem zmniejszył się o 5,8% [OECD 2020]. Wynik ten jest najgorszym osiągniętym przez gospodarkę francuską od 1949 r., kiedy to rozpoczęto szacowanie takich danych [Amaro 2020a]. Jednocześnie oznaczał on wejście Francji w tzw. techniczną recesję*. Jak zauważają ekonomiści OECD, powodem tak znaczącego spadku PKB we Francji było wprowadzenie jednych z najbardziej restrykcyjnych ograniczeń pandemicznych relatywnie wcześniej na tle pozostałych państw członkowskich OECD [OECD 2020].

Kolejnym bardzo istotnym problemem o charakterze społeczno-gospodarczym wywołanym przez pandemię COVID-19 jest wzrost poziomu bezrobocia notowany w różnych krajach. Skalę problemu ukazuje na przykład liczba złożonych nowych wniosków o zasiłek dla bezrobotnych w okresie od 16 marca do 25 kwietnia br. w USA, która wyniosła blisko 28 mln osób [Barrero, Bloom i Davis 2020, s. 1]. W czerwcu br. bezrobocie w USA osiągnęło poziom 11,1%, co oznacza, że tylko w okresie Wielkiego Kryzysu z lat 30. XX wieku było ono wyższe i przekroczyło wówczas 25% [National Bureau of Economic Research 2020].

Analizując wpływ pandemii COVID-19 na zdolności wytwórcze danego kraju oraz poziom bezrobocia należy zauważyć, że jej skutki oddziałują w różnym stopniu na poszczególne sektory gospodarki. To znaczące zróżnicowanie jest przede wszystkim pochodną wpływu na aktywność gospodarczą w danym sektorze, jaki mają działania podejmowane przez władze państwowe w celu ograniczenia liczby zachorowań.

Jak zauważają przedstawiciele Komisji Europejskiej (KE), szczególnie silny spadek wartości dodanej brutto w 2020 r. będzie dotyczyć sektorów takich jak: rolnictwo, hotelarstwo i transport [Komisja Europejska 2020, s. 4]. W porównaniu z 2019 r., w bieżącym roku mają się one zmniejszyć o 20% do 40% [Tamże, s. 4]. Dlatego też obecna sytuacja gospodarcza często jest określana mianem kryzysu sektora usług. Zwracają na to uwagę m.in. byli prezesi Fed, amerykańskiego banku centralnego – B. Bernanke i J. Yellen [2020] i podkreślają, że obecna recesja uderzyła najsilniej w sektor usług, co wyróżnia ją spośród poprzednich, w przypadku których zwykle problem ten dotyczył najmocniej sektorów związanych z budownictwem, produkcją dóbr trwałych i inwestycyjnych. Co więcej, w ich ocenie, w sektorach szczególnie odczuwających skutki pandemii występuje nadreprezentacja osób o niskich zarobkach [Bernanke, Yellen, 2020]. Konsekwencją obecnej sytuacji może być także dalszy wzrost nierówności dochodowych, co może skutkować narastaniem niepokojów społecznych. Potwierdzają to wyniki badań K. Blicke'a [2020, s. 21], zgodnie z którymi pomiędzy skalą wystąpienia grypy hiszpańskiej w niemieckich miastach a odsetkiem wyborców popierających partie ekstremistyczne w latach 1932 i 1933 występowała dodatnia korelacja.

J.M. Barrero, N. Bloom i S.J. Davis [2020, s. 1] wskazują, że bezrobocie spowodowane pandemią może mieć charakter długotrwały. W swoich badaniach podkreślają oni, że obecny

* Techniczna recesja – jest to spadek PKB w ujęciu kwartalnym przez co najmniej dwa kwartały z rzędu.

szok ma charakter relokacyjny, tj. powoduje realokację zasobów w gospodarce. Tym samym, bazując na historycznych doświadczeniach związanych z istotnymi szokami relokacyjnymi, które wystąpiły w przeszłości (np. szokami naftowymi z lat 70. i 80. XX wieku), autorzy podkreślają, że impuls twórczy (tworzący nowe miejsca pracy) następuje z opóźnieniem co najmniej roku po impulsie destrukcyjnym (redukującym miejsca pracy) [Tamże, s. 3]. Jest to jednocześnie argument za długotrwałym wpływem recesji wywołanej pandemią na sytuację na rynku pracy. Ta utrwalona negatywna konsekwencja krótkookresowego szoku dla poziomu bezrobocia w literaturze przedmiotu jest określona mianem efektu histerezy. Warto zauważyć, że wśród trzech głównych modeli podejmujących próbę określenia przyczyn histerezy bezrobocia jeden nawiązuje do problemu ubytku kapitału ludzkiego [Kwiatkowski 2002, s. 208-209]. W obecnych uwarunkowaniach na tę kwestię zwraca uwagę B. Eichengreen [2020], podkreślając, że historyczne dowody na negatywny wpływ bezrobocia na kapitał ludzki są znaczące. Co więcej, podkreśla on, że w obecnej sytuacji na efekt ten szczególnie narażona jest gospodarka amerykańska, co wynika m.in. ze skali zachorowań, która ma miejsce w USA oraz charakteru tamtejszego rynku pracy. Dodatkowo J.M. Barrero, N. Bloom i S.J. Davis [2020, s. 15] zauważają, że inwestycje w kapitał ludzki są szczególnie narażone na niepewność, która jest wyjątkowo odczuwalna w czasie obecnego kryzysu. W konsekwencji, pandemia może skutkować obniżeniem poziomu inwestycji w ten szczególny rodzaj kapitału.

W trakcie jubileuszowej XXX OWE uczestnicy zastanawiali się nad miejscem państwa w systemie gospodarczym. Z pewnością jednak żaden z uczestników nie analizował go w sytuacji pandemii zbliżonej do obecnej. W skrócie można stwierdzić, że pandemia COVID-19, której wybrane efekty zostały przedstawione we wcześniejszych akapitach, skutkowałą zwiększeniem skali i zakresu ingerencji państwa w gospodarkę praktycznie we wszystkich krajach świata. Należy podkreślić, że przyjmuje ona różne formy, np. programów ukierunkowanych na ochronę miejsc pracy i przedsiębiorstw (zob. tarcza finansowa w Polsce w wysokości 100 mld zł) [Polski Fundusz Rozwoju 2020] lub nowych programów transferów o charakterze socjalnym (to narzędzie wykorzystano już w 80 krajach) [Bank Światowy 2020]. J.E. Stiglitz i H. Rashid [2020] zauważają, że pierwsze miesiące pandemii skutkowałą odpowiedzialnością władz fiskalnych i monetarnych na całym świecie na poziomie 10% globalnego PKB. Jednak ze względu na ograniczone ramy niniejszego opracowania zarysowana zostanie jedynie działalność banków centralnych. Skoncentrowanie analizy na tych podmiotach wynika z dwóch powodów. Po pierwsze, jak zauważył B. Coeuré, szef Innovation Hub w Banku Rozrachunków Międzynarodowych (BIS) i były członek Zarządu EBC, bankierzy centralni na świecie bardzo szybko i zdecydowanie zareagowali na kryzys wywołany pandemią [Amaro 2020b]. Po drugie, pytaniem otwartym jest, jak zostanie ostatecznie rozwiązany problem finansowania działań antykryzysowych w dłuższym okresie. W tym kontekście niepokojące są prognozy ekspertów MFW mówiące o tym, że globalny dług publiczny przekroczy poziom 101% PKB [Gaspar, Gopinath 2020].

Trafnie i jednocześnie syntetycznie działalność antykryzysową banku centralnego, na przykładzie Fed, opisali B. Bernanke i J. Yellen [2020]. Zwracają oni uwagę, że oprócz działalności związanej z łagodzeniem polityki pieniężnej, poprzez obniżenie stopy procentowej funduszy federalnych oraz zastosowanie *forward guidance*, System Rezerwy Federalnej w okresie pandemii pełnił również funkcje: pożyczkodawcy ostatniej instancji dla systemu finansowego, pożyczkodawcy ostatniej instancji dla sektora niefinansowego oraz swego rodzaju *market maker**. Co więcej, System Rezerwy Federalnej podjął także działania w zakresie regulacji funkcjonowania sektora bankowego.

* W ramach tej roli Fed działał na rzecz stabilizacji kluczowych rynków finansowych, poprzez transakcje repo, w warunkach kryzysowych (wynikających w szczególności z ograniczenia zaufania rynkowego).

Ogólnie rzecz biorąc banki centralne na świecie ponownie zastosowały część narzędzi wykorzystanych w odpowiedzi na Wielką Recesję, uzupełniając je w pewnym zakresie. Dla przykładu programy skupu aktywów rozszerzono o papiery dłużne jednostek samorządu terytorialnego lub obligacje przedsiębiorstw. Dodatkowo poszerzyło się grono banków centralnych nabywających na rynku wtórnym obligacje emitowane przez rząd – po raz pierwszy takie działania zastosowały m.in. banki centralne: Australii, Kanady, Indii, i Korei [BIS 2020, s. 41]. Co więcej, centralny bank Indonezji rozpoczął nabywanie obligacji państwowych na rynku pierwotnym [Reuters 2020]*. Z kolei Europejski Bank Centralny (EBC) uruchomił dodatkowy program skupu aktywów dedykowany walce z gospodarczymi skutkami pandemii [EBC 2020]. Pytaniem otwartym jest, jakie może być ryzyko związane z tymi działaniami. W ocenie B. Coeuré, byłego członka zarządu EBC, można wymienić w szczególności dwa problemy: zwrócił on uwagę, że zadaniem władzy monetarnej powinno być wyłącznie dostarczanie płynności a nie utrzymywanie na rynku tzw. podmiotów *zombie*** oraz podkreślił ryzyko wystąpienia dominacji władzy fiskalnej nad monetarną (*fiscal dominance*) [Amaro 2020b], czyli sytuacji, w której deficyt sektora finansów publicznych jest tak duży, że władza monetarna zostaje zmuszona do finansowania wydatków rządowych poprzez zwiększanie podaży pieniądza [Mishkin, 2011, s. 4].

Należy zauważyć, że pandemia COVID-19 to nie tylko krótkookresowe zmiany w aktywności gospodarczej. Wiele międzynarodowych instytucji prognozuje, że wywrze ona znaczący wpływ na sposób funkcjonowania globalnej gospodarki. Wśród głosów zabieranych w toczącej się debacie często podkreślany jest fakt, że kryzys związany z koronawirusem stał się katalizatorem m.in. takich procesów jak cyfryzacja i robotyzacja. Istotną zmianą na rynku pracy było rozpowszechnienie się pracy zdalnej. Szacuje się, że 40–50% pracowników w USA i Europie wykonywało swoje obowiązki służbowe z domu [Baldwin 2020]. Badania przeprowadzone przez R. Andertona i in. [2020, s. 4-5] wskazują także na znaczące przyspieszenie procesu automatyzacji produkcji.

Innym istotnym efektem pandemii COVID-19 może być długotrwała zmiana nawyków płatniczych występujących w społeczeństwach na całym świecie. W ostatnim czasie klienci obiektów usługowych mogli zobaczyć informacje umieszczane przy wejściu, na których można było przeczytać: „Ze względów bezpieczeństwa zachęcamy do płatności bezgotówkowych”. W rezultacie już na początku pandemii koronawirusa w Polsce wystąpiło zwiększone zainteresowanie transakcjami bezgotówkowymi [Blikowska 2020]. W odpowiedzi na to zjawisko i aby ułatwić korzystanie z bezgotówkowych form transakcji, w marcu 2020 r. wprowadzono zmianę w funkcjonowaniu płatności zblizeniowych [NBP 2020, s. 4]. Polega ona na zwiększeniu kwoty limitu, do której płatność kartą zblizeniową nie wymaga zatwierdzenia kodem PIN. Została ona podniesiona z 50 zł do 100 zł. Co więcej pandemia COVID-19 skutkowała tym, że na całym świecie miliony ludzi porzuciło płatności gotówkowe na rzecz tych bezgotówkowych. Przykładem są Niemcy, gdzie 43% konsumentów zadeklarowało w badaniu ankietowym zmianę nawyków płatniczych w sklepach [ERPB, 2020 oraz Jones, 2020]. Czy to oznacza, że pieniądź gotówkowy przestanie istnieć? Dyskusja na ten temat nie jest nowa. Z jednej strony, w niektórych krajach np. w Szwecji wykorzystanie gotówki jeszcze w okresie przed pandemią było mało popularne [Sveriges Riksbank 2019, s. 8-13]. Z drugiej strony, z raportów NBP wynika, że w konsekwencji pandemii zaobserwowano zwiększone zapotrzebowanie uczestników rynku na gotówkę [Głapiński 2020, s. 8]. W I półroczu 2020 r. wartość pieniądza gotówkowego w obiegu w Polsce wzrosła o 58 mld zł, do poziomu 297

* W ten sposób bank centralny bezpośrednio finansuje deficyt budżetu państwa.

** Oznacza to, że na rynku funkcjonują przedsiębiorstwa charakteryzujące się nierentownym modelem biznesowym, które korzystają ze środków finansowych i gwarancji zapewnianych przez sektor publiczny.

mld zł [Tamże, s. 8]. Z pewnością jednak sytuacja pandemii znacząco przyspieszyła proces cyfryzacji w tym obszarze życia gospodarczego i ożywiła dyskusję na temat wyzwań z niej wynikających.

W tym miejscu należy wspomnieć, że koronawirus wpłynął także na szybszą ewolucję nowych form pieniądza (więcej na temat ewolucji pieniądza zob. Owsiak 2015). W trakcie konferencji organizowanej przez Centre for Economic Policy Research i London School of Economics w czerwcu br. B. Coeuré zauważył, że pandemia COVID-19 jest katalizatorem prac nad tzw. cyfrowym pieniądzem banku centralnego (*central bank digital currency*, CBDC) [Jones 2020]. W opinii B. Coeuré prace nad tą nową formą pieniądza znacząco przyspieszyły w ostatnim półroczu. Czym zatem jest cyfrowy pieniądz banku centralnego i dlaczego światowa pandemia skutkowała zintensyfikowaniem nad nim prac?

Jeszcze przed 2020 r. wśród ekonomistów toczyła się debata na temat szeroko rozumianych konsekwencji CBDC. Wyrazem tego był m.in. raport ekspertów z BIS pt. „*Central bank digital currencies*” opublikowany w 2018 r. Autorzy opracowania wskazują, że CBDC nie jest terminem precyzyjnie zdefiniowanym [BIS 2018, s. 3], jednak przyjmuje się, że jest to forma pieniądza fiducyjnego emitowana przez bank centralny, która oznacza jego zobowiązania, denominowane w istniejącej jednostce rozliczeniowej, służące zarówno jako środek wymiany, jak i miernik wartości [Kabza 2019]. Jak podkreślają autorzy raportu BIS [BIS 2018, s. 4], CBDC należy odróżnić od będących cyfrową formą pieniądza zapisów na rachunkach rezerwowych lub rozliczeniowych banków komercyjnych lub innych instytucji finansowych w banku centralnym. Emisja CBDC jest to bowiem, w skrócie, umożliwienie każdemu, w tym osobom fizycznym, dokonywanie transakcji za pośrednictwem banku centralnego, bez dodatkowych pośredników [Roubini 2019].

Do głównych przyczyn, dla których część banków centralnych na świecie zdecydowała się podjąć prace i analizy dotyczące możliwej emisji CBDC, należą zmniejszenie zjawiska wykluczenia finansowego oraz utrzymanie pozycji zajmowanej przez władze monetarne na rynku finansowym w obliczu postępującej cyfryzacji [Kiff i inni 2020, s. 5]. Co więcej, jak wskazują autorzy opracowania MFW [2020, s. 5], globalny kryzys wywołany pandemią COVID-19 skutkował dołączeniem do listy celów, w których osiągnięciu miałyby pomóc emisja CBDC, kolejnych dwóch: ułatwienie i przyspieszenie realizowania płatności w ramach antykryzysowych pakietów stymulacyjnych oraz zwiększenie stabilności systemów płatniczych na szoki. Wprowadzenie CBDC wymaga jednak przeanalizowania wszystkich argumentów za oraz przeciw tej formie pieniądza.

Tak, jak w poprzednich edycjach, część pisemna Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej będzie skoncentrowana wokół jej hasła przewodniego. Ze względu na obszerny zakres tematyki podejmowany przez bieżącą, XXXIV edycję olimpiady, powyższy tekst stanowi jedynie zarys problemów ujętych w pytaniach o charakterze ogólnym. Tradycyjnie, części testowe będą obejmować całą problematykę zawartą w programie Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej ma charakter trzystopniowy. Dla zawodów I i II stopnia (szkolnych i okręgowych) przewidziana jest forma pisemna. Natomiast zawody III stopnia (centralne) przeprowadzone zostaną zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej.

Zawody I stopnia (szkolne) odbędą się w szkołach na terenie całego kraju 4 listopada 2020 r. Kolejny etap zawodów – II stopnia (okręgowy) – odbędzie się 15 stycznia 2021 r. w 17. komitetach okręgowych powołanych przy oddziałach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w największych miastach Polski. Zawody III stopnia (centralne) odbędą się 10 i 11 kwietnia 2021 r. w Serocku koło Warszawy.

Bibliografia:

- Amaro S. (2020a), *Euro zone GDP contracts by a record 3,8% in the first quarter*, "CNBC", 30 kwietnia.
- Amaro S. (2020b), *Former ECB member warns that corporate solvency 'trouble' is coming*, "CNBC", 30 czerwca.
- Anderton R., Jarvis V., Labhard V., Morgan J., Petroulakis F., Vivian L., *Virtually everywhere? Digitalisation and the euro area and EU economies*, "ECB Occasional Paper Series", nr 244.
- Baker S.R., Bloom N., Davis S.J., Kost K.J., Samon M.C., Viratyasin R., *The Unprecedented Stock Market Impact of COVID-19*, "NBER Working Paper Series", nr 26945.
- Baldwin R. (2020), *Covid, hysteresis, and the future of work*, "VoxEU.org", 29 maja.
- Bank Światowy (2020), *Securing Social Transfers in the time of COVID-19: Learning from the Field*, maj.
- Barrero J.M., Bloom N., Davis S.J. (2020), *COVID-19 is also a reallocation shock*, "NBER Working Paper Series", nr 27137, maj.
- Bernanke B., Yellen J. (2020), *Former Fed Chairs Bernanke and Yellen testified on COVID-19 and response to economic crisis*, "Brookings", 17 lipca.
- BIS (2018), *Central bank digital currencies*, marzec.
- BIS (2020), *Annual Economic. Report*, czerwiec.
- Blicke K. (2020), *Pandemics Change Cities: Municipal Spending and Voter Extremism in Germany, 1918-1933*, "Federal Reserve Bank of New York. Staff Reports", maj.
- Blikowska J. (2020), *W czasie pandemii lepiej nie dotykać gotówki*, „Rzeczpospolita”, 20 marca.
- Bloomberg News (2020), *China Car Sales Slump 92% in First Half of February on Virus*, "Bloomberg News", 21 lutego.
- Dabla-Norris E., Gündüz Y.B. (2012), *Exogenous Shocks and Growth Crises in Low-Income Countries: A Vulnerability Index*, "IMF Working Paper", WP/12/264.
- Dębski W. (2010), *Rynek finansowy i jego mechanizmy. Podstawy teorii i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- ERPB (2020), *ERPB response to the current COVID-19 pandemic*, ERPB/2020/009, lipiec.
- EBC (2020), *ECB announces EUR750 billion Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP)*, „Komunikat prasowy Europejskiego Banku Centralnego”, 18 marca.
- Eichengreen B. (2020), *Opinion: The Human-Capital Costs of the Crisis*, "Caixin Global Intelligence", 14 kwietnia 2020
- France Inter (2020), wywiad z C. Lagarde dla France Inter przeprowadzony przez A. Baddou oraz M. Carine Bécard, 9 kwietnia.
- Gaspar V., Gopinath G. (2020), *Fiscal Policies for a Transformed World*, "IMF Blog".
- Głapiński A. (2020), *Przemówienie Prezesa NBP w Sejmie w dniu 23 lipca*.
- Hausner J. (2020), *Kiedy i jak gospodarka będzie odradzała się po pandemii?* wywiad dla ERGOHESTIA w ramach cyklu „W trosce o wspólne bezpieczeństwo”.
- Henry J. (2020), wywiad udzielony dla telewizji Bloomberg (program „Bloomberg Markets: European Open”), 26 czerwca 2020 r.
- IHS Markit (2020a), *PMI. Wiodący na rynku wskaźnik gospodarczy*, „Broszura informacyjna”.
- IHS Markit (2020b), *News Release. Italy Manufacturing PMI*, maj.
- Jonas O.B. (2013), *Pandemic risk*, The World Bank. World Development Report.

Jones G. (2020), *Italy service sector shrinks at steepest rate on record in April*: PMI, "Reuters. Business News", 6 maja.

Jones H. (2020), *Pandemic pushes central bank digital currencies into top gear*, "Reuters. Technology News", 11 czerwca.

Kane E.J. (1989), *The S&L insurance mess. How did it happen?* The Urban Institute Press, Washington D.C.

Kabza M., *Nowy, cyfrowy pieniądź banku centralnego*, „Obserwator finansowy.pl”, 9 lipca 2019.

Kiff J., Alwazir J., Davidovic S., Farias A., Khan A., Khiaonarong T., Malaika M., Monroe H., Sugimoto N., H. Tourpe H., Zhou P. (2020), *A Survey of Research on Retail Central Digital Currency*, "IMF Working Paper", WP/20/104.

Kołodko G.W. (2020), *Potem, czyli świat po pandemii*, „Rzeczpospolita”, 6 kwietnia.

Komisja Europejska (2020), *Identifying Europe's recovery needs*, Commission Staff Working Document, SWD (2020) 98 final, Bruksela 27 maja.

Kwiatkowski E. (2002), *Bezrobocie. Podstawy teoretyczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

MFW (2020), *World Economic Outlook Update. A Crisis Like No Other, An Uncertain Recovery*, czerwiec.

Mishkin F.S. (2011), *Monetary Policy Strategy: Lessons from the Crisis*, "NBER Working Paper Series", nr 16755.

NBER (2020), *Unemployment Rate for United States*, FRED, Federal Reserve Bank of St. Louis, 26 lipiec.

NBP (2020), *Informacja o kratach płatniczych I kwartał 2020 r.*, Narodowy Bank Polski, czerwiec.

OECD (2020), *News Release: OECD GDP growth. Quarterly National Accounts*, Paryż, 26 maja.

Owsiak S. (2015), *Finanse*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.

Polski Fundusz Rozwoju (2020), *Tarcza Finansowa PFR dla Firm i Pracowników*, <https://pfrsa.pl/tarcza-finansowa-pfr.html>.

Reuters (2020), *Indonesia c. bank to buy maximum \$8.3 bln govt bonds from primary marketgov*, "Reuters", 6 maja.

Roubini N. (2019), *W poszukiwaniu bardziej stabilnego systemu finansowego*, „Obserwator finansowy.pl”, 14 stycznia.

Stiglitz J.E., Rashid H. (2020), *Which Economics Stimulus Works*, "Project Syndicate", 8 czerwca.

Sveriges Riksbank (2019), *Payments in Sweden 2019*, listopad.

The Economist (2020), *The coronavirus crisis will change the world of commerce*, 8 kwietnia.

U.S. Bureau of Economic Analysis, *Personal Saving Rate*, FRED, Federal Reserve Bank of St. Louis, 26 lipca 2020.

Williamson C. (2020), *Global Manufacturing PMI at 11-year low in April as only China reports growth*, IHS Markit. PMI Research & Analysis, 5 maja.

Wojtyła A. (2020), *O niektórych próbach zrozumienia istoty i skutków obecnego kryzysu*, „Biuletyn PTE nr 3 (90)”, sierpień 2020.

Struktura pytań oraz punktacji odpowiedzi w zawodach poszczególnych stopni XXXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej			
Zawody	Pytanie	Liczba punktów	
I stopnia (szkolne)	a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym), wybierane spośród dwóch, nawiązujące do myśli przewodniej OWE: ■ część teoretyczna ■ część praktyczna	15 10	
	b) zadanie z podstaw ekonomii	15	
	c) 30 pytań testowych jednokrotnego wyboru (po 2 pkt. każde)	60	
	Razem	100	
	II stopnia (okręgowe)	a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym) nawiązujące do myśli przewodniej OWE: ■ część teoretyczna ■ część praktyczna	15 10
b) zadanie z analizy finansowej		15	
c) 30 pytań testowych jednokrotnego wyboru (po 2 pkt. każde)		60	
Razem		100	
III stopnia (centralne)		część pisemna	a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym) nawiązujące do myśli przewodniej OWE: ■ część teoretyczna ■ część praktyczna
	b) zadanie analityczne sprawdzające umiejętność interpretacji zjawisk i tendencji obserwowanych w gospodarce		15
	c) 30 pytań testowych wielokrotnego wyboru (maksymalnie po 2 pkt. każde, punktowane według zasady: 0–1–2 pkt.)		60
	Razem		100
	część ustna*	Uczestnicy zawodów zakwalifikowani do części ustnej:	
		a) odpowiadają na jedno dwuczłonowe pytanie (teoretyczno-praktyczne)	20
		b) prezentują wypowiedź na wskazany przez jury jeden z pięciu wcześniej zadanych tematów (tematy te zostają podane uczestnikom zawodów centralnych przed ich rozpoczęciem)	15
		Razem	35
	Razem część pisemna i ustna		135

* Do części ustnej przystępują tylko ci uczestnicy zawodów III stopnia (centralnych), którzy z części pisemnej uzyskali minimum kwalifikacyjne ustalone przez jury. Każdy uczestnik podczas części ustnej odpowiada na pytania zawarte w wylosowanym przez siebie zestawie pytań. Ocena odpowiedzi z części ustnej jest ustalana jako średnia arytmetyczna liczby punktów przyznanych przez poszczególnych członków jury.

KALENDARIUM XXXIV OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

do 7 października 2020 r.	zgłoszenie udziału szkoły w zawodach Olimpiady wraz z podaniem liczby uczestników zawodów I stopnia (szkolnych) i składu Komisji Szkolnej
4 listopada 2020 r.	zawody I stopnia (szkolne) – rozpoczęcie o godz. 9⁰⁰
11 listopada 2020 r.	przekazanie przez szkoły do właściwego Komitetu Okręgowego prac z zawodów I stopnia (szkolnych) wraz z protokołami
do 4 grudnia 2020 r.	ogłoszenie przez Komitety Okręgowe listy osób zakwalifikowanych do zawodów II stopnia (okręgowych) wraz z wynikami
15 stycznia 2021 r.	zawody II stopnia (okręgowe) – rozpoczęcie o godz. 11⁰⁰
10 lutego 2021 r.	ogłoszenie przez Komitet Główny listy osób zakwalifikowanych do zawodów III stopnia (centralnych) wraz z wynikami
do 28 lutego 2021 r.	przekazanie przez Komitet Główny pisemnych zawiadomień uczestnikom Olimpiady o zakwalifikowaniu do zawodów III stopnia (centralnych) wraz z informacjami dotyczącymi przebiegu tych zawodów
10 i 11 kwietnia 2021 r.	zawody III stopnia (centralne)
11 kwietnia 2021 r.	ogłoszenie listy laureatów Olimpiady
do 30 czerwca 2021 r.	uroczyste spotkanie z laureatami Olimpiady, dyrektorami szkół, nauczycielami oraz mecenasami – wręczenie dyplomów, zaświadczeń i nagród

NAGRODY

Indeksy na studia

Laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej są przyjmowani na kilkadziesiąt wyższych uczelni z pominięciem postępowania rekrutacyjnego. Część uczelni stosuje również preferencje dla finalistów Olimpiady. Szczegółowe uprawnienia laureatów i finalistów ubiegających się o przyjęcie na studia wyższe wynikają z uchwał senatów poszczególnych uczelni. Wykaz uczelni stosujących preferencje w postępowaniu rekrutacyjnym dla laureatów i finalistów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej znajduje się na stronie internetowej owe.pte.pl, zakładka „Nagrody”.

Technik ekonomista i nie tylko – zwolnienie z egzaminu zawodowego

Na podstawie art. 44zzze ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 r. poz. 1457 z późn. zm.) oraz komunikatu Minister Edukacji Narodowej z dnia 12 kwietnia 2019 r. w sprawie wykazu olimpiad tematycznych i turniejów związanych z wybranym przedmiotem lub dziedziną wiedzy laureaci i finaliści Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej są zwolnieni z części pisemnej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie: sprzedawca, technik administracji, technik ekonomista, technik handlowiec, technik księgarstwa, technik organizacji reklamy, technik rachunkowości oraz technik reklamy. Zwolnienie z egzaminu zawodowego jest równoznaczne z uzyskaniem najwyższego wyniku.

Nagrody pieniężne i stypendia naukowe

Tradycją stało się już, że laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej honorowani są nagrodami pieniężnymi oraz stypendiami naukowymi. Warto wspomnieć, że poprzednich latach przyznawana była nagroda pieniężna dla zwycięzcy w kwocie 10 tys. zł. Jej fundatorem był Premier, Wicepremier Rzeczypospolitej Polskiej lub Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii. Ponadto zwycięzca olimpiady honorowany jest nagrodą w wysokości 3 tys. zł. przyznawaną przez prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

Pozostali laureaci także otrzymują nagrody pieniężne i stypendia naukowe. Ich wartość jest zmienna w każdej edycji i waha się od 1 tys. zł do 8 tys. zł.

Podczas XXXIII edycji Olimpiady rodzaj nagród oraz ich wartość musiała zostać jednak nieco zmieniona. Z powodu pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 zawody III stopnia (centralne) zostały odwołane. Jednocześnie wszyscy uczniowie (100 uczestników), którzy zostali do nich zakwalifikowani otrzymali tytuł finalisty, natomiast tytuły laureata XXXIII OWE nie zostały przyznane. Mimo to, dzięki wsparciu wieloletnich sponsorów, Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej nagroził stypendiami pięciu finalistów, którzy uzyskali najlepsze wyniki w zawodach II stopnia. Stypendia naukowe w wysokości 5 tys. zł ufundowane przez Fundację PKO Banku Polskiego otrzymali finaliści z miejsc I-IV. Finalista z V miejsca otrzymał stypendium naukowe w wysokości 3 tys. zł ufundowane przez Bank Polskiej Spółdzielczości SA.

Warto jednak przypomnieć, że laureat II miejsca w XXXII, XXXI Olimpiadzie otrzymał nagrodę pieniężną w wysokości 8 tys. zł. Nagrodą za zdobycie III miejsca w XXXII, XXXI Olimpiadzie była nagroda pieniężna w wysokości 7 tys. zł. W XXXII edycji przyznano ponadto 4 stypendia o wartości 5 tys. zł każde (lokaty IV–VII), 3 stypendia o wartości 3 tys. zł każde (lokaty VIII–X) a także 2 nagrody pieniężne po 1,5 tys. zł (lokaty XI–XII). Podobne nagrody ufundowane zostały podczas XXXI Olimpiady Wiedzy

Ekonomicznej, kiedy przyznano 4 stypendia o wartości 5 tys. zł każde (lokaty IV–VII), 3 stypendia o wartości 3 tys. zł każde (lokaty VIII–X) a także 2 nagrody pieniężne po 1,5 tys. zł (lokaty XI–XII) i osiem nagród pieniężnych po 1 tys. zł (lokaty XIII–XX).

Nagrody rzeczowe – laptopy i nie tylko...

W ostatnich kilku edycjach Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej wszystkich trzydziestu laureatów, oprócz opisanych nagród pieniężnych i stypendiów, otrzymało wysokiej klasy notebooki wraz z oprogramowaniem. Wśród nagród rzeczowych wymienić należy także komplety książek o tematyce ekonomicznej, programy komputerowe oraz pamiątkowe monety. W XXXIII Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej wysokiej klasy notebooki ufundowane przez Narodowy Bank Polski oraz programy komputerowe ufundowane przez Formsoft sp. z o.o. sp. k. otrzymało 30 finalistów, którzy uzyskali największą liczbę punktów.

Saże i praktyki

Uzupełnieniem nagród pieniężnych i rzeczowych oraz systemu stypendiów naukowych są wyjazdy zagraniczne oraz saże i praktyki w najlepszych instytucjach w kraju i za granicą.

Udział w zawodach Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej

Od 2019 r. spośród laureatów lub finalistów danej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej wyłanianych jest od 3 do 5 uczniów, którzy reprezentują Polskę w zawodach Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej (International Economics Olympiad). Ponadto, od roku szkolnego 2019/2020 5 najlepszych uczestników danej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej ma możliwość reprezentowania Polski w zawodach Europejskiej Olimpiady Ekonomicznej (European Economics Olympiad).

Nagrody dla nauczycieli (opiekunów naukowych) i najlepszych szkół

W ten sposób doceniane jest ich zaangażowanie i wkład pracy włożony w opiekę naukową nad uczestnikami Olimpiady. Jedną z nich jest nagroda „Za popularyzację wiedzy ekonomicznej oraz wyróżniającą się opiekę naukową nad uczestnikami OWE” przyznawana nauczycielom, którzy byli opiekunami naukowymi laureatów w co najmniej trzech edycjach Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Wszyscy nauczyciele, którzy zgłaszają szkoły do zawodów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i zajmują się organizacją zawodów I stopnia (szkolnych), otrzymują corocznie imienne dyplomy z podziękowaniami.

Dodatkowe atrakcje

Wśród dodatkowych atrakcji wymienić należy spotkania uczestników zawodów III stopnia (centralnych) Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i ich nauczycieli z Prezesem Narodowego Banku Polskiego. Oprócz uczestnictwa w dyskusji o najważniejszych problemach gospodarczych Polski i świata, zaproszeni goście mają także okazję zwiedzić Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka i okolicznościowe wystawy w Oddziale Okręgowym NBP w Warszawie.

Tradycyjne zakończenie każdej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej odbywa się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwie Rozwoju lub Ministerstwie Finansów. Na spotkaniu z premierem, wicepremierem lub ministrem laureatom wręczane są nagrody i pamiątkowe dyplomy.

W ostatnich latach laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i ich opiekunowie naukowcy na zakończenie każdej edycji odwiedzali także Giełdę Papierów Wartościowych

w Warszawie. Podczas spotkania z członkiem Zarządu Giełdy mogli wysłuchać prezentacji na temat historii Giełdy i jej aktualnej pozycji, a także podyskutować z gospodarzem spotkania. Wizyty na Giełdzie kończą się pamiątkowym grupowym zdjęciem w sali notowań oraz przy rzeźbie byka w holu Centrum Giełdowego.

Pamiętać należy, że zakończenie Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej to nie tylko uroczysta gala. W każdej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej dla uczestników zawodów III stopnia (centralnych) i ich opiekunów naukowych wykłady wygłaszają wybitni polscy ekonomiści. Wśród nich znaleźli się dotychczas: prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska, prof. dr hab. Bogusław Fiedor, prof. dr hab. Stanisława Golinowska, prof. dr hab. Marian Gorynia, prof. dr hab. Andrzej Graczyk, prof. dr hab. Grzegorz W. Kołodko, prof. dr hab. Witold Kwaśnicki, prof. dr hab. Eugeniusz Kwiatkowski, prof. dr hab. Witold Orłowski, prof. dr hab. Stanisław Owsiak, prof. dr hab. Zdzisław Sadowski, prof. dr hab. Andrzej Sławiński i prof. dr hab. Jerzy Wilkin.

Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej to również szereg działań, których celem jest upowszechnianie wiedzy o współczesnej gospodarce. Warto odnotować, że w każdej edycji dzięki wsparciu mecenasów Olimpiady staramy się przekazywać nieodpłatnie egzemplarze książek. Wśród nich wymienić można: książkę A. Sopoćki pt. *Zaskakujący kapitalizm. Miraże ekonomii XXI wieku* (PWE, 2019), książkę pod red. A. Dorosza, Z. Olesińskiego oraz L. Pastusiaka pt. *Stosunki międzynarodowe. Teoria i praktyka* (PWE, 2018), książkę *Nowy pragmatyzm kontra nowy nacjonalizm* autorstwa Grzegorza W. Kołodko i Andrzeja K. Koźmińskiego (Wydawnictwo: Prószyński i S-ka, 2017), książkę pod red. M. Juchnowicz pt. *Zarządzanie kapitałem ludzkim. Procesy – narzędzia – aplikacje* (PWE, 2014), książkę O. Lissowskiego *Europejski model społeczny* (PWE, Warszawa 2015), książkę M. Bałtowskiego i P. Kozarzewskiego *Zmiana własnościowa polskiej gospodarki 1989-2013* (PWE, Warszawa 2014) oraz *Analiza finansowa przedsiębiorstwa. Teoria i zastosowanie* autorstwa W. Gabrusewicz (PWE, Warszawa 2014). Książki przekazywane są uczestnikom zakwalifikowanym zarówno do zawodów II stopnia (okręgowych), jak i III stopnia (centralnych). Zawodom Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej towarzyszy szereg konferencji i otwartych seminariów naukowych w oddziałach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w całym kraju. Wśród nich wymienić można m.in. cykl konwersatoriów „Czwartki u Ekonomistów”.

Podsumowanie XXXIII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej zostało opublikowane w „Biuletynie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” nr 3 (90) z sierpnia 2020 r. Natomiast podsumowanie XXXII i XXXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej można znaleźć w „Biuletynie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” nr 3 (86) z sierpnia 2019 r. oraz nr 3 (82) z sierpnia 2018 r. Wersje elektroniczne „Biuletynów Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” można pobrać ze strony internetowej www.pte.pl, zakładka „Czasopisma”.

Warto wspomnieć, że łączna wartość nagród przekazanych w XXXIII Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej wyniosła ponad 130 tys. zł.

Uwaga! Przywołane powyżej kwoty, liczby oraz rodzaje nagród mają charakter wyłącznie informacyjny i dokumentują przebieg trzech poprzednich edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Wysokość nagród, ich liczba i rodzaj zależne są od wsparcia mecenasów i partnerów Olimpiady. Z uwagi na to, że fundusz nagród każdej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej uzgadniany jest z mecenasami i partnerami Olimpiady w trakcie jej trwania, organizatorzy nie mogą gwarantować, że w bieżącej edycji nagrody będą w pełni porównywalne z poprzednimi latami.

PATRONAT HONOROWY

Prezes Narodowego Banku Polskiego

MECENASI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Narodowy Bank Polski
- Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie
- Bank Polskiej Spółdzielczości SA
- Formsoft sp. z o.o. sp. k.
- Fundacja PKO Banku Polskiego
- Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne SA

ZGŁOSZENIE UDZIAŁU SZKOŁY W XXXIV OLIMPIADZIE WIEDZY EKONOMICZNEJ

Zgłoszenia udziału szkoły w XXXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej przyjmowane są w nieprzekraczalnym terminie **do 7 października 2020 r.** za pomocą elektronicznego formularza, który znajduje się pod adresem internetowym:

owe.pte.pl/zgloszenie

Procedurę zgłoszenia udziału szkoły w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej przedstawia następujący schemat:

- 1** Wejdź na stronę internetową **owe.pte.pl/zgloszenie** i kliknij przycisk „Wypełnij formularz zgłoszenia”
- 2** Wypełnij formularz zgłoszenia: podaj dane szkoły i skład Komisji Szkolnej oraz dane osoby odpowiedzialnej za organizację zawodów szkolnych OWE
- 3** Sprawdź poprawność wprowadzonych danych i **zatwierdź zgłoszenie**
- 4** **Wydrukuj kartę zgłoszenia**, podpisz ją i opieczetuj pieczęcią szkoły
- 5** **Prześlij kartę zgłoszenia** na adres właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego OWE (priorytetowym listem poleconym, pocztą e-mail lub faksem)
- 6** **Aktywuj elektronicznie zgłoszenie** – kliknij w link, który został wysłany na podany przez Ciebie przy zgłoszeniu adres e-mail

Cały proces rejestracji jest prosty i zajmuje kilka minut.

Pełny opis procedury wraz z instrukcją znajduje się na wskazanej powyżej stronie internetowej. W wypadku problemów technicznych lub pytań prosimy o kontakt z Biurem Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (tel. 22 551-54-18 lub e-mail: owe@pte.pl).

INFORMACJE O ORGANIZATORACH – DANE TELEADRESOWE

Komitet Główny OWE

ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa

tel.: 22 551-54-18

fax: 22 551-54-44

e-mail: owe@pte.pl

przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Owskiak

sekretarz naukowy: mgr Radosław Ślusarczyk

tel.: 609 199 596; e-mail: radoslaw.slusarczyk@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Białymstoku

Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Ekonomii i Finansów

ul. Warszawska 63, 15-062 Białystok

właściwość miejscowa: województwo podlaskie

przewodniczący: dr hab. Ewa Gruszevska

sekretarz: mgr Łukasz Siemieniuk

tel: 85 745-77-16

e-mail: bialystok.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Bydgoszczy

ul. Długa 34, 85-034 Bydgoszcz

właściwość miejscowa: województwo kujawsko-pomorskie

przewodniczący: prof. zw. dr hab. Mirosław Geise

sekretarz: Iwona Napierała

tel.: 52 322-90-60

e-mail: bydgoszcz.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Częstochowie

ul. Kilińskiego 32/34, 42-200 Częstochowa

właściwość miejscowa: część województwa śląskiego – powiaty: grodzki Częstochowa, częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski, zawierciański

przewodniczący: dr Mariusz Chudzicki

sekretarz: mgr Małgorzata Romanowska

tel.: 509-928-888

e-mail: czestochowa.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Gdańsku

ul. Armii Krajowej 116/11, 81-824 Sopot
właściwość miejscowa: województwo pomorskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Krystyna Wojewódzka-Król
sekretarz: mgr Elżbieta Kutnik
tel.: 58 301-52-46, tel./fax: 58 301-54-61
e-mail: gdansk.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Katowicach

ul. Koszarowa 6 lok. 167, 40-068 Katowice
właściwość miejscowa: województwo śląskie oprócz powiatów: grodzkiego
Częstochowa, częstochowskiego, kłobuckiego, lublinieckiego, myszkowskiego,
zawierciańskiego
przewodnicząca: prof. dr hab. Gabriela Łukasik
sekretarz: dr Joanna Czech-Rogosz
tel.: 32 259-88-78, tel./fax: 32 258-54-82
e-mail: katowice.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Kielcach

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wydział Prawa i Nauk Społecznych
ul. Świętokrzyska 15, 25-406 Kielce
właściwość miejscowa: województwo świętokrzyskie
przewodniczący: dr hab. Andrzej Szplit
sekretarz: mgr Łukasz Antos
tel.: 41 349-65-28
e-mail: kielce.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Krakowie

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
ul. Rakowicka 27, Pawilon A pok. 106, 31-510 Kraków
właściwość miejscowa: województwo małopolskie
przewodnicząca: dr Czesława Pilarska
sekretarz: mgr Marta Pytel
tel./fax: 12 634-32-59, tel. 601-580-544
e-mail: krakow.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Lublinie

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Lublinie
ul. Bursaki 12 (pok. 310B), 20-150 Lublin
właściwość miejscowa: województwo lubelskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek
sekretarz: mgr Antonina Telicka-Bonecka
tel./fax: 81 452-94-40, fax: 81 452-94-13
e-mail: lublin.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Łodzi

ul. Wólczańska 51, 90-608 Łódź
właściwość miejscowa: województwo łódzkie
przewodnicząca: dr Zofia Sepkowska
sekretarz: Grażyna Zerfass
tel./fax: 42 632-44-20
e-mail: lodz.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Olsztynie

ul. 1 Maja 13, 10-117 Olsztyn
właściwość miejscowa: województwo warmińsko-mazurskie
przewodniczący: mgr Jerzy Kawa
sekretarz: mgr Katarzyna Szymańczuk
tel.: 89 527-58-25, 89 527-24-49
e-mail: olsztyn.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Opolu

Uniwersytet Opolski, Wydział Ekonomiczny
ul. Ozimska 46A, 45-058 Opole
właściwość miejscowa: województwo opolskie
przewodnicząca: prof dr hab. Agata Zagórska
sekretarz: dr Maria Bucka
tel.: 77 401-69-06, fax: 77 401-69-01
e-mail: opole.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Poznaniu

ul. Piątkowska 122/3 60-649 Poznań
właściwość miejscowa: województwo wielkopolskie
przewodnicząca: dr hab. Ewa Mińska-Struzik
sekretarz: mgr Jakub Banach
tel.: 500 007 167
e-mail: poznan.owe@pte.pl

Komit t Okręgowy OWE w Rzeszowie

ul. Aleja Józefa Piłsudskiego 40/11, 35-001 Rzeszów
w lciwo   miejscowa: województwo podkarpackie
przewodniczący: dr Dariusz Wyrwa
sekretarz: dr Jolanta Stec-Rusiecka
tel.: 506 776 177
e-mail: rzeszow.owe@pte.pl

Komit t Okręgowy OWE w Szczecinie

ul. Mickiewicza 66, 71-101 Szczecin
w lciwo   miejscowa: województwo zachodniopomorskie
przewodniczący: prof. dr hab. Aleksander Panasiuk
sekretarz: mgr Agnieszka  opatka
tel.: 605-214-294, 600-449-801
e-mail: szczecin.owe@pte.pl

Komit t Okręgowy OWE w Warszawie

ul. Nowy  wiat 49, 00-042 Warszawa
w lciwo   miejscowa: województwo mazowieckie
przewodniczący: dr Jacek Tomaszewski
sekretarz: Jolanta Sawukajtys
tel.: 22 551-54-01, fax: 22 551-54-44
e-mail: warszawa.owe@pte.pl

Komit t Okręgowy OWE we Wrocławiu

ul.  aciarska 28, 50-146 Wrocław
w lciwo   miejscowa: województwo dolnośląskie
przewodnicząca: dr hab. Elżbieta Kundera
sekretarz: dr Grażyna Wrzeszcz-Kamińska
tel.: 71 782-11-19
e-mail: wroclaw.owe@pte.pl

Komit t Okręgowy OWE w Zielonej Górze

ul. Żeromskiego 3, 65-066 Zielona Góra
w lciwo   miejscowa: województwo lubuskie
przewodniczący: dr inż. Paweł Kuźdowicz
sekretarz: inż. Beata Rydzio
tel./fax: 68 327-04-19
e-mail: zielonagora.owe@pte.pl

SKŁAD KOMITETU GŁÓWNEGO OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ (KADENCJA 2017–2022)

- **prof. dr hab. Stanisław Owsiak** – przewodniczący Komitetu Głównego
profesor zwyczajny w Katedrze Finansów na Wydziale Finansów i Prawa profesor zwyczajny w Katedrze Finansów i Polityki Finansowej w Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, doktor honoris causa Uniwersytetu Szczecińskiego, członek Komitetu Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk, członek Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, redaktor naczelny czasopisma „Argumenta Oeconomica Cracoviensia”, członek Rady Programowej czasopisma „Ekonomista”, honorowy członek Centrum Informacji i Badań Finansów Publicznych i Prawa Podatkowego Krajów Europy Środkowej i Wschodniej
- **prof. dr hab. Eugeniusz Kwiatkowski** – wiceprzewodniczący Komitetu Głównego
profesor zwyczajny, Katedra Makroekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, wiceprzewodniczący Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, członek Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN
- **dr hab. Bogdan Ślusarz** – wiceprzewodniczący Komitetu Głównego
profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Zielonogórskiego, kierownik Katedry Organizacji Administracji Publicznej UZ, wiceprezes Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, prezes Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze, członek Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, członek Rady Lubuskich Organizacji Pozarządowych w Zielonej Górze, redaktor naczelny Zeszytów Naukowych Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze, Członek Komitetu Monitorującego Programu Współpracy INTERREG V a Brandenburgia – Polska 2014-2020
- **mgr Radosław Ślusarczyk** – sekretarz naukowy Komitetu Głównego
asystent w Katedrze Finansów i Polityki Finansowej w Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, wielokrotny laureat stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia w nauce
- **prof. dr hab. Barbara Błaszczyk**
profesor zwyczajny, przewodnicząca Rady Naukowej w Instytucie Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, wiceprzewodnicząca Rady Fundacji Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych w Warszawie
- **dr hab. Małgorzata Burchard-Dziubińska**
profesor nadzwyczajny w Katedrze Ekonomii Rozwoju w Instytucie Ekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, członkini Rady

Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, przewodnicząca Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych, członkini Rady Przedstawicieli Krajów European Association of Environmental and Resource Economists, członkini Prezydium Komitetu Prognoz Polskiej Akademii Nauk

- **dr hab. inż. Wiesław Danielak**
profesor uczelni, Dyrektor Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Zielonogórskiego, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze, laureat III Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej
- **dr Krzysztof Glibowski**
adiunkt w Instytucie Nauk Prawno-Administracyjnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, laureat III Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, adwokat
- **prof. dr hab. Jerzy Kitowski**
profesor zwyczajny, kierownik Katedry Finansów i Rachunkowości w Instytucie Ekonomii i Finansów Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego
- **dr Mikołaj Klimczak**
adiunkt w Katedrze Mikroekonomii i Ekonomii Instytucjonalnej na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego we Wrocławiu
- **dr Ryszard Kowalski**
adiunkt w Katedrze Mikroekonomii w Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, sekretarz Sądu Koleżeńskiego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie
- **prof. dr hab. inż. Witold Kwaśnicki**
profesor zwyczajny, dyrektor Instytutu Nauk Ekonomicznych, kierownik Zakładu Ogólnej Teorii Ekonomii w Instytucie Nauk Ekonomicznych na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, zastępca przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN, członek Rady Naukowej Instytutu Edukacji Ekonomicznej im. Ludwiga von Misesa, członek Rady Ambasadorów Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, członek Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz Towarzystwa Ekonomistów Polskich, ekspert Centrum im. Adama Smitha
- **dr Stanisław Macioł**
Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych, starszy wykładowca, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, członek Rady Uczelni SGH
- **dr hab. Ewa Mińska-Struzik**
profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Dyrektor Instytutu Gospodarki Międzynarodowej UEP, przewodnicząca Komitetu Okręgowego

Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Poznaniu, członek zarządu International Trade and Finance Association (IT&FA)

- **dr hab. Anna Moździerz**
profesor uczelni w Katedrze Finansów i Polityki Finansowej w Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, laureatka Nagrody Banku Handlowego w Warszawie S.A. za szczególny wkład w rozwój nauki w sferze ekonomii i finansów oraz Nagrody PTE im. Prof. Edwarda Lipińskiego przyznawanej za prace wnoszące nowe wartości do teorii ekonomii
- **dr hab. Andrzej Pawlik**
profesor uczelni, kierownik Zakładu Mikroekonomii na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach
- **dr Tadeusz Smuga**
sekretarz Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Ekonomista”, członek Kolegium Redakcyjnego czasopisma „Gospodarka Narodowa”
- **dr Grażyna Tatka**
adiunkt na Wydziale Finansów Wyższej Szkoły Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. E. Lipińskiego w Kielcach
- **dr Jacek Tomaszewski**
starszy wykładowca w Katedrze Rynków Kapitałowych w Kolegium Gospodarki Światowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Sekretarz Zarządu Związku Maklerów i Doradców, przewodniczący Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Warszawie, zwycięzca I Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej
- **dr Grzegorz Wałęga**
adiunkt w Katedrze Mikroekonomii w Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, członek Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, laureat XI i XII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej
- **dr hab. Grażyna Wolska**
profesor nadzwyczajny, kierownik Katedry Polityki Ekonomicznej i Studiów Regionalnych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Szczecinie, członek zarządu Polskiego Stowarzyszenia Etyki Biznesu EBEN Polska, członek Rady Opiniodawczo-Doradczo-Naukowej Zachodniopomorskiego Klastra Medycznego iSynergia, doradca w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu w PARP
- **dr hab. Tomasz Zalega**
profesor nadzwyczajny w Katedrze Gospodarki Narodowej na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego

REGULAMIN OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

§ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Podstawą prawną dla organizacji i przeprowadzenia Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (OWE) jest Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. nr 13, poz. 125 z późn. zm.).
2. Źródłem finansowania OWE jest dotacja przyznana przez ministerstwo właściwe do spraw oświaty i wychowania, środki własne organizatora oraz środki uzyskane od partnerów i mecenasów OWE, w tym darowizny od osób prawnych i osób fizycznych.
3. Podstawowe obowiązki organizatorów i uczestników OWE wynikają z niniejszego regulaminu.

§ 2

ORGANIZATOR

1. Organizatorem OWE jest Polskie Towarzystwo Ekonomiczne z siedzibą w Warszawie.
2. Organizator OWE powołuje Komitet Główny, który sprawuje nadzór organizacyjny i merytoryczny nad przebiegiem OWE.
3. Komitet Główny zapewnia realizację OWE zgodnie z postanowieniami regulaminu i programem.
4. Komitetem Głównym kieruje przewodniczący wraz z wiceprzewodniczącymi przy pomocy sekretarza naukowego.
5. Sprawy wymagające podjęcia decyzji między posiedzeniami Komitetu Głównego rozpatrywane są przez jego Prezydium, w skład którego wchodzi przewodniczący, wiceprzewodniczący oraz sekretarz naukowy Komitetu Głównego.
6. Za koordynację zawodów OWE poszczególnych stopni odpowiada Biuro Komitetu Głównego.
7. Decyzje wszystkich organów OWE podejmowane są zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym.
8. Zawody OWE przeprowadza Komitet Główny wraz z Komitetami Okręgowymi oraz Komisjami Szkolnymi.
9. Komitetami Okręgowymi kierują ich przewodniczący wraz z wiceprzewodniczącymi przy pomocy sekretarzy.
10. Dane teled adresowe Komitetu Głównego oraz właściwość terytorialną Komitetów Okręgowych określa załącznik nr 1 do niniejszego regulaminu.

11. Tryb powoływania Komitetu Głównego i Komitetów Okręgowych określa uchwała Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.
12. Szczegółowy zakres zadań Biura Komitetu Głównego oraz Komitetów Okręgowych określa Prezydium Komitetu Głównego.
13. Przy Komitecie Głównym działa powoływany przez ten Komitet Zespół Naukowy, którego zadaniem jest opracowywanie koncepcji merytorycznej kolejnych edycji OWE oraz propozycji pytań (zadań) na zawody poszczególnych stopni. Do zadań Zespołu Naukowego należy także rozstrzyganie wątpliwości w kwestiach merytorycznych związanych z pytaniami i zadaniami – można je zgłaszać w ciągu 3 dni od daty przeprowadzenia zawodów I stopnia (szkolnych) i II stopnia (okręgowych) lub w ciągu 2 godzin od zakończenia części pisemnej zawodów III stopnia (centralnych).
14. Komitet Główny przed rozpoczęciem każdej kolejnej edycji OWE dostarcza uczestnikom „Informator o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej” zawierający m.in. program, regulamin oraz szczegółowe wytyczne związane z jej organizacją, wykaz literatury zalecanej w przygotowaniach do zawodów.

§ 3 CELE OWE

Celami OWE są:

1. pobudzanie i rozwijanie zainteresowań młodzieży problematyką społeczno-ekonomiczną oraz kierunkami rozwoju Polski na tle gospodarki światowej,
2. propagowanie kultury ekonomicznej i zasad racjonalnego gospodarowania,
3. upowszechnianie nowoczesnej wiedzy ekonomicznej,
4. wyłanianie i wspieranie rozwoju najbardziej utalentowanej młodzieży oraz zachęcanie jej do podejmowania studiów wyższych.

§ 4 UCZESTNICY OWE I JEJ TEMATYKA

1. Uczestnikami OWE mogą być uczniowie liceów ogólnokształcących, techników, branżowej szkoły I stopnia i branżowej szkoły II stopnia mających siedzibę w Polsce. Uczniowie przystępują do zawodów dobrowolnie.
2. W OWE mogą również uczestniczyć uczniowie:
 - a) szkół podstawowych, w szczególności realizujący indywidualny program lub tok nauki, rekomendowani przez szkołę;
 - b) klas dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych w szkołach ponadpodstawowych.
3. Uczestnicy OWE zgłaszają swój udział za pośrednictwem szkoły, do której uczęszczają, zgodnie z § 6 pkt 1 regulaminu, z zastrzeżeniem § 6 pkt 13 regulaminu.
4. Tematyka OWE określona jest w programie OWE. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych stopniach zawodów obejmuje zagadnienia

zawarte w programie, wykazie literatury zalecanej w przygotowaniach do zawodów oraz – o ile to konieczne – w dodatkowych materiałach opracowanych przez Komitet Główny.

5. Każda edycja OWE organizowana jest pod innym hasłem przewodnim, które zatwierdza Komitet Główny.
6. Warunkiem przystąpienia do zawodów OWE jest wyrażenie zgody na przetwarzanie i nieodpłatne wykorzystywanie danych osobowych uczestnika przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Komitet Główny i Komitet Okręgowy dla celów postępowania kwalifikacyjnego, promocyjnych, dokumentowania przebiegu OWE i sprawozdawczości, a także na publikowanie sprawozdań z przebiegu i wyników zawodów poszczególnych stopni OWE (bez względu na formę). Organizator OWE – Polskie Towarzystwo Ekonomiczne – może ujawnić i przekazać podmiotom trzecim dane osobowe i wizerunek uczestnika OWE w celach informacyjnych związanych z jej organizacją i przebiegiem za pomocą środków masowego przekazu, w tym mediów elektronicznych. Formularz zgody jest zatwierdzany przez Prezydium Komitetu Głównego.

§ 5

PODSTAWOWE INFORMACJE ORGANIZACYJNE

1. OWE ma zasięg ogólnokrajowy. Jej zawody są trzystopniowe:
 - a) zawody I stopnia (szkolne) odbywają się w szkołach,
 - b) zawody II stopnia (okręgowe) odbywają się w skali okręgów,
 - c) zawody III stopnia (centralne) odbywają się w skali ogólnokrajowej.
2. Terminy wszystkich stopni zawodów ustalane są przez Komitet Główny w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania.
3. Zawody I i II stopnia przeprowadzane są w formie pisemnej, natomiast zawody III stopnia – w formie pisemnej i ustnej. Mają one charakter indywidualny i obejmują zagadnienia wskazane programem OWE, zawarte w literaturze zalecanej w przygotowaniach do zawodów oraz aktualne problemy społeczno-gospodarcze Polski i świata.
4. Czas trwania części pisemnej wszystkich stopni zawodów OWE wynosi 120 minut.
5. Zadania (pytania) na zawody wszystkich stopni OWE opracowywane są przez Komitet Główny i dostarczane komisjom/jury poszczególnych stopni zawodów w sposób uniemożliwiający ich nieuprawnione ujawnienie do chwili rozpoczęcia zawodów.
6. Szczegółowa struktura pytań (zadań) oraz punktacji odpowiedzi w zawodach poszczególnych stopni OWE określana jest dla każdej edycji w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”. Informacja o zasadach punktacji odpowiedzi umieszczana jest w każdym zestawie pytań (zadań).
7. Część pisemna zawodów II i III stopnia przeprowadzana jest anonimowo. Otwarcie kopert z danymi osobowymi uczestników OWE następuje po dokonaniu oceny prac przez jury.

8. Uczestnicy zawodów wszystkich stopni OWE mają zapewnione warunki do samodzielnego wykonania zadań (odpowiedzi na pytania).
9. Uczestnik na zawodach wszystkich stopni zobowiązany jest mieć ze sobą dokument tożsamości ze zdjęciem (np. legitymacja szkolna, dowód osobisty), przybory do pisanie, linijkę i kalkulator (urządzenie bez funkcji telefonu komórkowego i możliwości przechowywania danych tekstowych, wykonywania połączeń telefonicznych lub łączenia się z internetem oraz z wyłączeniem zaawansowanych, programowalnych kalkulatorów graficznych i inżynierskich).
10. Nieprzestrzeganie zasady samodzielności stanowi podstawę dyskwalifikacji uczestnika OWE. Przez nieprzestrzeganie zasady samodzielności rozumie się m.in. porozumiewanie się z innymi uczestnikami zawodów w czasie ich trwania, jak również korzystanie z jakichkolwiek pomocy naukowych i dydaktycznych oraz z telefonu komórkowego i innych urządzeń poza kalkulatorem. Dyskwalifikacja może mieć również miejsce w wypadku innych zachowań naruszających postanowienia niniejszego regulaminu lub zakłócających przebieg zawodów, a w szczególności niepodporządkowania się zaleceniom porządkowym członków Komitetu Okręgowego, Komitetu Głównego oraz jury poszczególnych stopni zawodów.
11. Decyzję o dyskwalifikacji uczestnika podejmuje dyrektor szkoły lub Komitet Okręgowy w odniesieniu do zawodów I stopnia, Komitet Okręgowy lub Komitet Główny w odniesieniu do zawodów II stopnia, a w odniesieniu do zawodów III stopnia Komitet Główny.
12. Dla uczestników niewidomych i słabowidzących (ograniczenie percepcji wzrokowej) oraz z niepełnosprawnością ruchową kończyn górnych czas trwania części pisemnej zawodów wszystkich stopni wynosi 150 minut. Zawody dla tych uczestników odbywają się w oddzielnych salach.
13. Wniosek o wydłużenie czasu trwania części pisemnej zawodów, o którym mowa w pkt 12, zgłaszany jest do właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego w terminie do 30 września wraz z dokumentem potwierdzającym dysfunkcję według wzoru obowiązującego przy przeprowadzaniu egzaminu maturalnego.
14. Nieobecność uczestnika na zawodach danego stopnia bez względu na jej przyczynę równoznaczna jest z jego dyskwalifikacją.
15. Członkami zespołu weryfikującego oraz jury zawodów II i III stopnia powinni być nauczyciele akademicki, nauczyciele szkół średnich oraz specjaliści z dziedziny nauk objętych programem OWE. W skład zespołu weryfikującego i jury zawodów II i III stopnia nie mogą wchodzić opiekunowie naukowci uczniów biorących udział w zawodach OWE.
16. Dokumentację zawodów I stopnia prowadzi właściwy miejscowo Komitet Okręgowy, na którą składają się w szczególności: zgłoszenia udziału szkół w zawodach OWE, protokoły Komisji Szkolnych z przebiegu zawodów oraz zestawy pytań i odpowiedzi uczestników.
17. Dokumentację zawodów II i III stopnia prowadzi Komitet Główny, na którą składają się w szczególności: listy członków jury zawodów poszczególnych stopni, pro-

tokiły zawodów poszczególnych stopni, zestawy pytań i odpowiedzi uczestników zawodów poszczególnych stopni.

18. Dokumentacja zawodów, o której mowa z pkt 16 i 17 przechowywana jest przez okres 2 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym zakończyły się zawody.
19. Dokumentację w sprawie powołania Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, informatory wszystkich edycji, listy laureatów i finalistów oraz nauczycieli sprawujących opiekę naukową nad laureatami i finalistami, rejestr zaświadczeń wydanych laureatom i finalistom Komitet Główny przechowuje bezterminowo.
20. Za zgodą Prezydium Komitetu Głównego zawody mogą być rejestrowane oraz przeprowadzone w obecności zewnętrznego obserwatora.
21. Informacje na temat OWE publikowane są stronie internetowej pod adresem owe.pte.pl.

§ 6

ORGANIZACJA ZAWODÓW I STOPNIA – SZKOLNYCH

1. Zgłoszenie udziału szkoły w zawodach OWE następuje poprzez powiadomienie właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego w terminie do 7 października o przystąpieniu do OWE w sposób określony w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”. Zgłoszenia udziału szkoły w zawodach OWE dokonuje dyrektor szkoły lub osoba wyznaczona przez niego, która koordynuje zawody I stopnia w szkole oraz pozostaje w kontakcie z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym.
2. Zawody I stopnia organizuje i przeprowadza Komisja Szkolna w składzie od 3 do 5 osób, wśród których powinni być: dyrektor lub wicedyrektor szkoły, nauczyciele przedmiotów ekonomicznych lub pokrewnych oraz – w miarę możliwości – przedstawiciel samorządu uczniowskiego.
3. Komisje Szkolne powoływane są corocznie na daną edycję OWE przez dyrektorów szkół, którzy sprawują bezpośredni nadzór nad ich pracami.
4. Komisja Szkolna przeprowadza akcję informacyjną w formie zwyczajowo przyjętej w szkole mającą na celu zachęcenie uczniów do udziału w OWE.
5. Do pomocy w organizacji zawodów I stopnia zobowiązany jest właściwy miejscowo Komitet Okręgowy, który udziela także niezbędnych informacji i wyjaśnień.
6. Komitet Okręgowy sprawuje nadzór nad przebiegiem zawodów I stopnia w okręgu, a członkowie tego komitetu mogą uczestniczyć jako obserwatorzy w tych zawodach.
7. Zawody I stopnia odbywają się jednocześnie we wszystkich szkołach w terminie ustalonym przez Komitet Główny.
8. W przypadku stwierdzenia, że zawody w danej szkole nie zostały przeprowadzone w wyznaczonym terminie, wszyscy ich uczestnicy zostają zdyskwalifikowani. Decyzję w tej sprawie podejmuje Komitet Okręgowy.

9. Przed rozpoczęciem zawodów I stopnia Komisja Szkolna może udzielić uczestnikom niezbędnych wskazówek organizacyjnych.
10. Zadania Komisji Szkolnej:
 - a) właściwe zabezpieczenie otrzymanych zestawów pytań przed dostępem osób niepowołanych do czasu rozpoczęcia zawodów,
 - b) zapewnienie odpowiedniej liczby arkuszy papieru kancelaryjnego ostemplowanych pieczęcią szkoły,
 - c) przygotowanie pomieszczeń do przeprowadzenia zawodów,
 - d) przeprowadzenie zawodów w dniu i o godzinie określonych przez Komitet Główny,
 - e) zapewnienie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem zawodów (w każdym zespole nadzorującym powinien znaleźć się co najmniej 1 członek Komisji Szkolnej będący jednocześnie przewodniczącym zespołu),
 - f) dokonanie oceny prac przez członków Komisji Szkolnej na podstawie klucza z prawidłowymi odpowiedziami do zestawu pytań (zadań), który jest publikowany na stronie internetowej OWE w ciągu 24 godzin od zakończenia zawodów,
 - g) sporządzenie protokołu zawodów I stopnia według wzoru ustalonego przez Komitet Główny.
11. Szczegółowe zasady przeprowadzania zawodów I stopnia reguluje instrukcja dołączona do zestawu pytań (zadań).
12. Komisja Szkolna przekazuje do właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego priorytetowym listem poleconym wszystkie zestawy pytań (zadań), zarówno wypełnione, jak i niewypełnione, wraz z protokołem, w terminie 7 dni od zakończenia zawodów (decyduje data stempla pocztowego). Niedotrzymanie powyższych postanowień, a także niedopełnienie obowiązków określonych w § 6 pkt 10 stanowi dla Komitetu Okręgowego podstawę do dyskwalifikacji wszystkich uczestników zawodów z danej szkoły. Decyzję w tej sprawie podejmuje Komitet Okręgowy.
13. W przypadku gdy w szkole, do której uczęszcza uczeń, nie organizuje się zawodów I stopnia, uczeń może do nich przystąpić w innej szkole wskazanej przez dyrektora szkoły. W tej sprawie dyrektor szkoły działa w porozumieniu z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym oraz dyrektorem szkoły, w której odbywają się zawody I stopnia OWE.
14. Komitet Okręgowy może dokonać weryfikacji prac przekazanych przez Komisje Szkolne. W tym celu powołuje jury.
15. Do zawodów II stopnia kwalifikowanych jest 10% uczestników biorących udział w zawodach I stopnia w danym okręgu, którzy uzyskali największą liczbę punktów, przy czym nie więcej niż 120 uczestników, z zastrzeżeniem postanowień pkt 16 i 17.
16. W przypadku gdy minimalna liczba punktów uprawniająca do zakwalifikowania do zawodów II stopnia przyznana została więcej niż jednej osobie, o zakwalifikowaniu do tych zawodów decyduje większa liczba punktów uzyskanych z testu.

17. W przypadku gdy liczba osób ustalona zgodnie z postanowieniami pkt 16 jest większa niż jeden, wszyscy ci uczestnicy zostają zakwalifikowani do zawodów II stopnia.
18. Komitet Okręgowy podaje do publicznej wiadomości za pośrednictwem strony internetowej OWE wyniki zawodów I stopnia tych uczestników, którzy zostali zakwalifikowani do zawodów II stopnia, w terminie określonym w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”, nie później jednak niż w ciągu 30 dni od daty zawodów II stopnia.
19. W uzasadnionych przypadkach uczestnikom zawodów I stopnia przysługuje możliwość pisemnego odwołania do Komitetu Okręgowego w ciągu 7 dni od daty ogłoszenia wyników. Odwołanie składa się osobiście w siedzibie Komitetu Okręgowego lub przesyła listem poleconym (o zachowaniu terminu do wniesienia odwołania decyduje data stempla pocztowego).
20. Odwołanie musi zawierać dane osobowe uczestnika, jego adres korespondencyjny, nazwę i adres szkoły oraz merytoryczne uzasadnienie odwołania. Odwołania sformułowane w sposób ogólny lub bez wskazania konkretnego żądania oraz niezawierające merytorycznego uzasadnienia nie podlegają rozpatrzeniu.
21. Uczestnikom zawodów I stopnia przysługuje wgląd w ich prace w miejscu i terminie określonym przez Komitet Okręgowy bez możliwości sporządzania fotokopii i odpisów pracy.
22. Przewodniczący Komitetu Okręgowego wraz z dwoma członkami jury, o których mowa w pkt 14, rozpatruje odwołanie w terminie nie dłuższym niż 10 dni roboczych od daty otrzymania odwołania. Odpowiedź na odwołanie przesyłana jest listem poleconym na adres korespondencyjny uczestnika.

§ 7

ORGANIZACJA ZAWODÓW II STOPNIA – OKRĘGOWYCH

1. Zawody II stopnia odbywają się jednocześnie, tj. w tym samym terminie we wszystkich Komitetach Okręgowych.
2. Zawody II stopnia odbywają się w miejscu ustalonym przez Komitet Okręgowy. O terminie i miejscu rozpoczęcia zawodów Komitet Okręgowy zawiadamia zakwalifikowanych uczestników oraz ich szkoły pisemnie co najmniej na 21 dni przed terminem zawodów.
3. Do zawodów II stopnia uczestnicy przystępują w okręgach, w których zostali zakwalifikowani do zawodów.
4. W uzasadnionych przypadkach Komitet Główny, w porozumieniu z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym, może wyrazić zgodę na udział uczestnika w zawodach II stopnia w innym okręgu niż określony w pkt 3. Pisemny wniosek w tej sprawie uczestnik składa do Komitetu Głównego przynajmniej na 30 dni przed terminem zawodów II stopnia.
5. Uczestnikom zawodów II stopnia Komitet Okręgowy zapewnia zwrot kosztów podróży i – w miarę możliwości – wyżywienie.

6. Przed rozpoczęciem zawodów II stopnia jury może udzielić uczestnikom niezbędnych wskazówek organizacyjnych.
7. Do oceny prac Komitet Okręgowy powołuje jury.
8. Każda praca pisemna z zawodów II stopnia oceniana jest niezależnie przez co najmniej dwóch członków jury, przy czym wynik końcowy stanowi średnia arytmetyczna przyznanych ocen.
9. Jury dokonuje oceny prac z zawodów II stopnia na podstawie klucza z prawidłowymi odpowiedziami do zestawu pytań (zadań), który jest publikowany na stronie internetowej OWE w ciągu 24 godzin od zakończenia zawodów, w terminie 10 dni od ich zakończenia, i sporządza protokół przebiegu tych zawodów według wzoru ustalonego przez Komitet Główny. Protokół ten z wszystkimi pracami Komitet Okręgowy przekazuje do Komitetu Głównego w terminie 14 dni od zakończenia tych zawodów.
10. Komitet Główny ma prawo weryfikacji wyników zawodów II stopnia. Weryfikacja ta dokonywana jest przez zespół powołany przez Komitet Główny.
11. Do zawodów III stopnia kwalifikowanych jest 100 uczestników, którzy uzyskali największą liczbę punktów w zawodach II stopnia. W przypadku gdy minimalna liczba punktów uprawniających do zakwalifikowania się do zawodów III stopnia została przyznana więcej niż jednej osobie, a łączna liczba zakwalifikowanych uczestników do zawodów III stopnia w związku z tym przekraczałaby 100, o zakwalifikowaniu do tych zawodów decyduje w kolejności:
 - a) liczba punktów uzyskanych z pytań testowych,
 - b) liczba punktów uzyskanych za zadanie analityczne.
12. Decyzję o zakwalifikowaniu uczestników do zawodów III stopnia podejmuje Komitet Główny. Podaje on wyniki zawodów II stopnia do publicznej wiadomości za pośrednictwem strony internetowej OWE w terminie określonym w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”.
13. W uzasadnionych przypadkach uczestnikom zawodów II stopnia przysługuje możliwość pisemnego odwołania do Komitetu Głównego w ciągu 7 dni od daty ogłoszenia wyników. Odwołanie składa się osobiście w siedzibie Komitetu Głównego lub przesyła listem poleconym (o zachowaniu terminu do wniesienia odwołania decyduje data stempla pocztowego).
14. Odwołanie musi zawierać dane osobowe uczestnika, jego adres korespondencyjny, nazwę i adres szkoły oraz merytoryczne uzasadnienie odwołania. Odwołania sformułowane w sposób ogólny lub bez wskazania konkretnego żądania oraz nie zawierające merytorycznego uzasadnienia nie podlegają rozpatrzeniu.
15. Uczestnikom zawodów II stopnia przysługuje wgląd w ich prace w miejscu i terminie określonym przez Komitet Główny bez możliwości sporządzania fotokopii i odpisów pracy.
16. Przewodniczący Komitetu Głównego wraz z dwoma członkami zespołu weryfikacyjnego, o którym mowa w pkt 10, rozpatruje odwołanie w terminie nie dłuższym

niż 10 dni roboczych od daty otrzymania odwołania. Odpowiedź na odwołanie przesyłana jest listem poleconym na adres korespondencyjny uczestnika.

§ 8

ORGANIZACJA ZAWODÓW III STOPNIA – CENTRALNYCH

1. Zawody III stopnia organizuje i przeprowadza Komitet Główny.
2. Uczestnicy zakwalifikowani do zawodów III stopnia zawiadamiani są pisemnie przez Komitet Główny o terminie i miejscu zawodów co najmniej na 21 dni przed ich rozpoczęciem.
3. Komitet Główny powołuje jury, którego zadaniem jest ocena prac uczestników zawodów III stopnia z części pisemnej oraz części ustnej.
4. Przewodniczący jury określa szczegółowe zasady pracy jury, w tym składy osobowe zespołów egzaminacyjnych w części ustnej i komisji odwoławczej.
5. Każda praca pisemna z zawodów III stopnia oceniana jest niezależnie przez co najmniej dwóch członków jury, przy czym wynik końcowy stanowi średnia arytmetyczna przyznanych ocen. Szczegółowe zasady oceny poszczególnych części zawodów III stopnia określa regulamin zawodów.
6. Jury dokonuje oceny prac z zawodów III stopnia na podstawie klucza z prawidłowymi odpowiedziami do zestawu pytań (zadań) i sporządza protokół przebiegu tych zawodów według wzoru ustalonego przez Komitet Główny. Minimum punktów kwalifikujące do indywidualnej części ustnej zawodów ustala jury.
7. Ogłoszenie wyników części pisemnej i listy uczestników zakwalifikowanych do indywidualnej części ustnej zawodów następuje o godz. 20 w dniu, w którym odbywa się część pisemna zawodów. W sytuacjach szczególnych jury może przesunąć termin ogłoszenia wyników.
8. W uzasadnionych przypadkach uczestnikom części pisemnej zawodów III stopnia przysługuje możliwość pisemnego odwołania do przewodniczącego jury zawodów w ciągu 60 minut od momentu ogłoszenia wyników części pisemnej. Odwołanie składa się osobiście w sekretariacie jury.
9. Odwołanie musi zawierać dane osobowe uczestnika, nazwę i adres szkoły oraz merytoryczne uzasadnienie odwołania. Odwołania sformułowane w sposób ogólny lub bez wskazania konkretnego żądania oraz niezawierające merytorycznego uzasadnienia nie podlegają rozpatrzeniu.
10. Uczestnikom zawodów III stopnia przysługuje wgląd w ich prace w miejscu i terminie określonym przez Komitet Główny bez możliwości sporządzania fotokopii i odpisów pracy.
11. Komisja odwoławcza, składająca się z przewodniczącego jury i przynajmniej dwóch członków jury, rozpatruje odwołanie niezwłocznie, lecz w terminie nie dłuższym niż do czasu rozpoczęcia części ustnej zawodów. Rozpatrzenie odwołania następuje poprzez odnotowanie decyzji bezpośrednio na pracy wraz z krótkim pisemnym uzasadnieniem.

12. Zawody w części ustnej odbywają się w trzyosobowych zespołach egzaminacyjnych składających się z członków jury.
13. Przebieg części ustnej zawodów może być rejestrowany za pomocą urządzeń nagrywających dźwięk oraz obraz.
14. Uczestnicy części ustnej nie mogą wносить ze sobą do sali egzaminacyjnej żadnych pomocy naukowych i dydaktycznych (w tym notatek lub konspektów), oprócz wymienionych w § 5 pkt 9. Papier do przygotowania konspektu odpowiedzi jest udostępniany uczestnikowi przez członków jury po wejściu na salę egzaminacyjną.
15. W czasie trwania części ustnej zawodów w sali egzaminacyjnej przebywają wyłącznie członkowie jury, obsługa techniczna zawodów i nie więcej niż trzy egzaminowane osoby.
16. Każdy członek jury dokonuje oddzielnej punktacji odpowiedzi uczestnika, przy czym końcową ocenę uzyskaną przez uczestnika zawodów z części ustnej stanowi średnia arytmetyczna punktacji wystawionej przez poszczególnych egzaminatorów po zaokrągleniu do pełnego punktu w górę.
17. Uczestnikom części ustnej zawodów III stopnia nie przysługuje możliwość odwołania się od wyników.
18. Trzydziestu uczestników zawodów III stopnia, którzy uzyskali najwyższą łączną liczbę punktów, otrzymuje tytuł laureata. Pozostali uczestnicy zawodów III stopnia uzyskują tytuł finalisty, z zastrzeżeniem pkt 19.
19. Warunkiem uzyskania tytułu finalisty jest przystąpienie do zawodów III stopnia w terminie i miejscu ogłoszonym przez Komitet Główny i uzyskanie z części pisemnej zawodów minimum 30% łącznej liczby punktów do zdobycia.
20. Decyzje o przyznaniu tytułu laureata i finalisty OWE podejmuje Komitet Główny na podstawie protokołu jury. Decyzja Komitetu Głównego jest ostateczna.
21. W przypadku równej największej łącznej liczby punktów uzyskanej przez kilku uczestników o zwycięstwie (zajęciu I miejsca) decyduje w kolejności:
 - a) liczba punktów uzyskanych z pytań testowych,
 - b) liczba punktów uzyskanych za zadanie analityczne,
 - c) łączna liczba punktów z części pisemnej zawodów.
22. Zasady wymienione w pkt 21 stosuje się również do:
 - a) ustalenia kolejności miejsc zajętych przez wszystkich laureatów,
 - b) wskazania trzydziestego – ostatniego – uczestnika zawodów, który uzyskuje tytuł laureata,
 - c) wskazania ostatniego uczestnika, który jest kwalifikowany do części ustnej, w przypadku gdy liczba osób z minimalną liczbą punktów uprawniającą do zakwalifikowania do tej części zawodów byłaby większa niż 4 osoby.
23. Uczestnikom zawodów III stopnia Komitet Główny zapewnia zakwaterowanie, wyżywienie i zwrot kosztów podróży.

24. Lista laureatów i finalistów OWE ogłaszana jest w dniu zakończenia części ustnej zawodów i publikowana jest na stronie internetowej OWE w ciągu 24 godzin od zakończenia zawodów.

§ 9

KONKURSY O NAGRODĘ SPECJALNĄ

1. Komitet Główny może zorganizować konkurs o nagrodę specjalną w porozumieniu ze sponsorem (partnerem) deklarującym przyznanie takiej nagrody.
2. Skład kapituły nagrody specjalnej, sposób wyłonienia najlepszych prac na zadany temat konkursowy oraz rodzaj i wysokość nagrody ustalana jest pomiędzy Komitetem Głównym a sponsorem (partnerem).
3. Decyzja kapituły nagrody specjalnej o przyznaniu nagrody jest ostateczna. W szczególnych sytuacjach kapituła nagrody specjalnej może odstąpić od jej przyznania.

§ 10

NAGRODY I UPRAWNIENIA

4. Komitet Główny wydaje laureatom i finalistom OWE zaświadczenia według wzoru określonego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
5. Uczestnicy zawodów I, II i III stopnia, którzy uzyskali najlepsze wyniki, mogą otrzymać nagrody i wyróżnienia przyznawane przez Komisje Szkolne, Komitety Okręgowe i Komitet Główny w ramach dostępnych środków.
6. Uprawnienia przysługujące laureatom i finalistom OWE w zakresie zwolnienia z egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie sprzedawca, technik administracji, technik ekonomista, technik handlowiec, technik księgarstwa, technik organizacji reklamy, technik rachunkowości oraz technik reklamy określa art. 44zzze ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 r. poz. 1457 z późn. zm.) oraz komunikat Minister Edukacji Narodowej z dnia 12 kwietnia 2019 r. w sprawie wykazu olimpiad tematycznych i turniejów związanych z wybranym przedmiotem lub dziedziną wiedzy.
7. Laureaci oraz finaliści OWE przy ubieganiu się o przyjęcie na studia wyższe posiadają uprawnienia określone w uchwałach senatów poszczególnych uczelni zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.
8. Komitet Główny może przyznać nagrodę „Za popularyzację wiedzy ekonomicznej oraz wyróżniającą opiekę naukową nad uczestnikami OWE” nauczycielom, którzy byli opiekunami naukowymi laureatów w co najmniej trzech edycjach OWE.
9. Komitet Główny może przyznać nauczycielom, którzy przygotowywali laureatów do udziału w OWE, nagrody inne niż te, o których mowa w pkt 5.

§ 11

OLIMPIADA MIĘDZYNARODOWA

1. Udział w Międzynarodowej Olimpiadzie Ekonomicznej (International Economics Olympiad) wymaga zgody uczestnika.

2. Sposób wyłaniania uczestników Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej:
 - a) Skład pięcioosobowej reprezentacji ustala Komitet Główny na podstawie wyników bieżącej edycji OWE oraz Statutu Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej.
 - b) Komitet Główny może zadecydować o zmniejszeniu liczebności reprezentacji.
3. Komitet Główny pokrywa koszty przejazdu na zawody Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej. Koszty pobytu oraz inne koszty miejscowe pokrywane są przez organizatorów Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej.
4. Uczestnicy reprezentujący Polskę na zawodach Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej są zobowiązani do dołożenia starań do uzyskania możliwie najlepszych wyników.

§ 12 POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Informacje o organizacji, terminach przeprowadzenia zawodów poszczególnych stopni oraz zasadach udziału w OWE przesyłane są przez Komitet Główny do kuratorów oświaty.
2. Dyrektorzy szkół zobowiązani są na mocy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. nr 13, poz. 125 z późn. zm.) do przekazywania wszystkim uczniom informacji, o których mowa w pkt 1.
3. Administratorem danych osobowych przetwarzanych w ramach Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest Polskie Towarzystwo Ekonomiczne z siedzibą w Warszawie (ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa).
4. Szkoła, dokonując zgłoszenia udziału w zawodach OWE, przyjmuje do wiadomości treść niniejszego regulaminu i zobowiązuje się go przestrzegać.
5. Każdy uczestnik, przystępując do zawodów szkolnych i składając własnoręczny podpis na otrzymanym zestawie pytań (zadań), oświadcza jednocześnie, że zapoznał się z regulaminem OWE, akceptuje go i zobowiązuje się do jego przestrzegania.
6. Wydatki poniesione przez organizatora OWE na uczestnictwo w zawodach poszczególnych stopni Olimpiady, które z przyczyn zawinionych przez uczestnika nie podlegają rozliczeniu z dotacji przyznanej na organizację Olimpiady, obciążają uczestnika OWE.
7. W sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem decyzje podejmuje Komitet Główny.

PROGRAM OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

1. Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej obejmuje dziedzinę nauk ekonomicznych w następujących dyscyplinach naukowych: ekonomia, finanse oraz nauki o zarządzaniu.
2. Celem Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest upowszechnianie nauki o gospodarce wśród uczniów techników, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, liceów ogólnokształcących. Znajomość podstawowych praw i kategorii ekonomicznych, jak również procesów i mechanizmów występujących w gospodarce jest przydatna każdemu przy podejmowaniu wielu decyzji, zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym. Upowszechnianie wiedzy ekonomicznej sprzyja szeroko rozumianej przedsiębiorczości młodego pokolenia. Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej jest jednym z najważniejszych przedsięwzięć edukacyjnych, których celem jest inwestowanie w kapitał ludzki, stanowiący podstawowy czynnik rozwoju gospodarczego i postępu społecznego.
3. Program Olimpiady skorelowany jest z podstawą programową przedmiotów realizowanych w technikach, branżowej szkole I stopnia, branżowej szkole II stopnia, liceach ogólnokształcących, a w szczególności: ekonomii, podstaw przedsiębiorczości, podstaw statystyki, zasad rachunkowości, marketingu, elementów prawa gospodarczego, ekonomiki przedsiębiorstw, finansów i bankowości oraz analizy ekonomicznej.
4. Program Olimpiady obejmuje zagadnienia z wiodących przedmiotów (wiedzy zawodowej) dla uczniów kształcących się w zawodzie: sprzedawca, technik administracji, technik ekonomista, technik handlowiec, technik księgarstwa, technik organizacji reklamy, technik rachunkowości oraz technik reklamy. W szczególności program olimpiady pozwala na zdobycie następujących kwalifikacji: prowadzenie dokumentacji w jednostce organizacyjnej, prowadzenie spraw kadrowo-płacowych i gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych, prowadzenie sprzedaży, prowadzenie działań handlowych, prowadzenie spraw kadrowo-płacowych i gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych, prowadzenie rachunkowości, obsługa klienta w jednostkach administracji, sprzedaż produktów i usług reklamowych, organizacja i prowadzenie kampanii reklamowej, wykonywanie przekazu reklamowego, zarządzanie kampanią reklamową, prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej.
5. Program Olimpiady obejmuje także wybrane zagadnienia zawarte w programach przedmiotów wymienionych w pkt 3, które wykładane są w szkołach wyższych.
6. Program Olimpiady składa się z sześciu głównych bloków tematycznych:

Mikroekonomia

Przedmiot badań ekonomii, narzędzia analizy ekonomicznej: teorie, prawa i modele ekonomiczne, granica możliwości produkcyjnych, teoria rynku, mechanizm rynkowy i równowaga rynkowa, teoria wyboru gospodarstwa domowego, teoria przedsiębiorstwa, teoria kosztów, równowaga i decyzje produkcyjne przedsiębiorstwa, struktury rynkowe – rynek doskonale konkurencyjny, absolutny monopol, konkurencja monopolistyczna i oligopol, rynek czynników wytwórczych, ekonomiczna rola państwa w gospodarce, zawodność rynku i państwa.

Makroekonomia

Podstawowe pojęcia makroekonomii, produkt i dochód narodowy, oszczędności i inwestycje, wzrost i fluktuacje gospodarcze, cykl koniunkturalny, globalny popyt i globalna

podaż, bezrobocie, system pieniężny i inflacja, bankowość centralna i polityka pieniężna, budżet państwa i polityka fiskalna, makroekonomia gospodarki otwartej, handel międzynarodowy i kursy walutowe, międzynarodowe korzyści komparatywne i protekcjonizm, międzynarodowy system finansowy i walutowy, gospodarka światowa, globalizacja procesów gospodarczych, wspólny obszar walutowy oraz europejska unia gospodarcza i walutowa.

Polityka gospodarcza

Podstawowe pojęcia związane z polityką gospodarczą (ekonomiczną), uwarunkowania, cele i dziedziny polityki gospodarczej, polityka ekonomiczna a planowanie gospodarcze, polityka rozwoju gospodarczego, polityka strukturalna, polityka przemysłowa, polityka rolna, polityka regionalna, polityka ochrony środowiska, polityka społeczna, polityka naukowa i innowacyjna, polityka inwestycyjna, polityka pieniężna, polityka budżetowa, regulowanie rynku pracy, dochodów i cen, polityka współpracy gospodarczej z zagranicą, transformacja gospodarcza w Polsce, Unia Europejska – struktura instytucjonalna i zasady funkcjonowania, unia walutowa.

Podstawy finansów

System finansowy we współczesnej gospodarce rynkowej, internacjonalizacja i globalizacja systemu finansowego, system bankowy, międzybankowy rynek pieniężny, rynek kapitałowy, fundusze i instytucje wspólnego inwestowania, rynek walutowy, rynek instrumentów pochodnych, rynek ubezpieczeniowy, system płatniczy, system budżetowy państwa, system finansowy jednostek samorządu terytorialnego, fundusze celowe, pomoc publiczna, polityka fiskalna, dług publiczny, zachowania podmiotów sfery realnej (gospodarstw domowych i przedsiębiorstw) na rynkach finansowych.

Finanse przedsiębiorstw

Cele współczesnego przedsiębiorstwa, źródła finansowania przedsiębiorstwa, planowanie finansowe, pozyskiwanie kapitałów i kształtowanie ich struktury, instrumenty zarządzania finansami, analiza finansowa w zarządzaniu finansami przedsiębiorstwa, zewnętrzne uwarunkowania decyzji finansowych, ocena sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, planowanie i ocena opłacalności przedsięwzięć inwestycyjnych, koszt kapitału przedsiębiorstwa, zarządzanie kapitałem obrotowym w przedsiębiorstwie, rynek kapitałowy w procesie zarządzania finansami przedsiębiorstwa, emisja papierów wartościowych, leasing, łączenie przedsiębiorstw, międzynarodowe aspekty zarządzania finansami firmy, elementy inżynierii finansowej, sprawozdania finansowe przedsiębiorstw.

Zarządzanie

Strategie i koncepcje zarządzania, proces podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów, organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem, praca menedżera i przedsiębiorcy, uwarunkowania rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, biznesplan i jego narzędzia, projekty, innowacje i technologie informacyjne, konkurencja i konkurencyjność, zarządzanie zespołami ludzkimi, relacje interpersonalne i komunikowanie się, marketing i kształtowanie relacji z klientem, współpraca przedsiębiorstw z innymi podmiotami (w tym organizacjami otoczenia biznesu i samorządem terytorialnym), przedsiębiorczość międzynarodowa, odpowiedzialność społeczna i etyka biznesu.

LITERATURA I ŹRÓDŁA WIEDZY ZALECANE W PRZYGOTOWANIACH DO XXXIV OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

I. Literatura podstawowa:

1. N.G. Mankiw, M.P. Taylor, *Mikroekonomia i Makroekonomia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2015.
2. B. Winiarski (red.), *Polityka gospodarcza*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.
3. S. Owsiak, *Finanse*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2015.
4. W. Gabrusewicz, *Analiza finansowa przedsiębiorstwa. Teoria i zastosowanie*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2014.
5. R.W. Griffin, *Podstawy zarządzania organizacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.
6. G. Konat, T. Smuga (red.), *Paradoksy ekonomii, Rozmowy z polskimi ekonomistami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2016.

II. Literatura związana z hasłem przewodnim XXXIV edycji:

1. N.N. Taleb, *Czarny łabędź. Jak nieprzewidywalne zdarzenia rządzą naszym życiem*, Zysk i S-ka, Poznań 2020.
2. N. Roubini, S. Mihm, *Ekonomia kryzysu*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011.
3. A. Wojtyna (red.), *Kryzys finansowy i jego skutki dla krajów na średnim poziomie rozwoju*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2011.
4. A. Fergusson, *Kiedy pieniądź umiera. Koszmarny sen o hiperinflacji*, Studio EMKA, Warszawa 2012.
5. A. Sopoćko, *Mit pieniądza. Świat realny wobec iluzji polityki pieniężnej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2015.

III. Literatura uzupełniająca:

1. N.N. Taleb, *Antykruchość. Jak żyć w świecie, którego nie rozumiemy*, Zysk i S-ka, Poznań 2020.
2. M. Gruszczyński, *Kryzysy walutowe, bankowe i zadłużeniowe w gospodarce światowej*, wyd. II, CeDeWu, Warszawa 2018.
3. W. Morawski, *Kronika kryzysów gospodarczych*, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2003.
4. K. Schwab, *Czwarta rewolucja przemysłowa*, Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 2018.

5. S. Owsiak, *Finanse publiczne. Współczesne ujęcie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.
6. H. Hazlitt, *Ekonomia w jednej lekcji*, Instytut Ludwiga von Misesa, Warszawa 2018.
7. T. Piketty, *Ekonomia nierówności*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2015.
8. E. Kwiatkowski, *Bezrobocie. Podstawy teoretyczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.
9. A. Moździerz, *Nierównowaga finansów publicznych*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009.
10. M. Ford, *Świt robotów. Czy sztuczna inteligencja pozbawi nas pracy?* CDP.pl, Warszawa 2016.
11. A. Sopoćko, *Zaskakujący kapitalizm. Miraże ekonomii XXI wieku*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2019.

IV. Pozostałe źródła wiedzy

W procesie przygotowania do Olimpiady należy uwzględnić informacje o bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju i na świecie.

1. Prasa codzienna – np.: „Rzeczpospolita”, „Gazeta Prawna”, „Puls Biznesu”, „Parkiet. Gazeta Giełdy”.
2. Czasopisma ekonomiczne – np.: „Ekonomista”, „Gospodarka Narodowa”, „Bank i Kredyt”, „Gazeta Bankowa”.
3. Akty prawne (<http://isap.sejm.gov.pl/index.jsp>).
4. Krajowe i zagraniczne raporty oraz analizy statystyczne.
5. „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” – do pobrania z witryny www.pte.pl.
6. Portale internetowe o tematyce ekonomicznej – wykaz elektronicznych źródeł ekonomicznych znajduje się na stronie internetowej Olimpiady (owe.pte.pl).

V. Pytania z poprzednich edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Jako materiał pomocniczy w przygotowaniach do zawodów proponujemy wykorzystać pytania testowe i zadania z poprzednich edycji Olimpiady. Stanowią one uzupełnieniem wyżej wskazanych źródeł. Od XXI edycji Olimpiady wszystkie zestawy pytań wraz z odpowiedziami są zamieszczane na stronie internetowej Olimpiady (www.owe.pte.pl). Zachęcamy też do skorzystania z interaktywnej aplikacji (quizu) do rozwiązywania pytań testowych, która znajduje się na stronie internetowej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej na portalu społecznościowym Facebook (www.facebook.com/OlimpiadaWiedzyEkonomicznej).

PODSUMOWANIE XXXIII OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

W roku szkolnym 2019/2020 pod hasłem „Gospodarka i społeczeństwo w erze czwartej ewolucji przemysłowej” odbyła się XXXIII edycja Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Honorowy patronat nad XXXIII Olimpiadą objął Prezes Narodowego Banku Polskiego prof. Adam Glapiński.

Do udziału w zawodach XXXIII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej zgłosiło się łącznie 8537 uczniów z 645 szkół. Od momentu powstania Olimpiady, w roku szkolnym 1987/1988, wzięło w niej udział ponad 330 tys. uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Zawody I stopnia (szkolne) zostały przeprowadzone we wszystkich szkołach, które zgłosiły chęć uczestniczenia w Olimpiadzie i przystąpiły do niej w dniu 6 listopada 2019 r.

Zawody II stopnia (okręgowe) XXXIII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej odbyły się 9 stycznia 2020 r. Do tego etapu zawodów zakwalifikowanych zostało łącznie 676 najlepszych uczestników z 242 szkół, którzy zostali wyłonieni w zawodach szkolnych.

Do zawodów III stopnia (centralnych) Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej zakwalifikował 100 uczniów z 61 szkół. Zawody te zaplanowane były na 4 i 5 kwietnia 2020 r. w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym Exploris w Serocku k. Warszawy. Zgodnie z założeniami pierwsza część zawodów III stopnia (centralnych) miała mieć charakter egzaminu pisemnego. Następnego dnia zaplanowano część ustną zawodów.

Niestety, w marcu 2020 r. doszło do bezprecedensowej sytuacji zarówno w historii Polski jak i w krótkiej, chociaż już ponad 30-letniej historii Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju, związaną z rozprzestrzenianiem wirusa SARS-CoV-2 w dniu 25 marca br. Minister Edukacji Narodowej podpisał *Rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*, w którym zostały uregulowane kwestie związane z organizacją olimpiad i turniejów, w tym Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Najważniejsze rozstrzygnięcia wynikające z ww. Rozporządzenia były następujące:

- wszystkie olimpiady w roku szkolnym 2019/2020 są organizowane jako dwustopniowe zawody wiedzy,
- wszyscy uczniowie zakwalifikowani do III etapu olimpijskich zawodów otrzymują tytuł finalisty, nie wyłania się laureatów olimpiad.

W związku z wejściem w życie ww. rozporządzenia oraz uwzględniając sytuację epidemiologiczną w kraju i związane z tym zagrożenie dla zdrowia i życia uczestników XXXIII edycji Olimpiady zawody III stopnia zostały ostatecznie odwołane.

Jednocześnie wszyscy uczniowie (100 uczestników), którzy zostali do nich zakwalifikowani otrzymali tytuł finalisty. W roku szkolnym 2019/2020 tytuły laureata XXXIII OWE nie zostały przyznane.

Pełną listę finalistów XXXIII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej można znaleźć na stronie internetowej Olimpiady: owe.pte.pl. Warto również dodać, że najlepszą szkołą w XXXIII Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej podobnie jak w ubiegłym roku okazało się V Liceum Ogólnokształcące im. A. Witkowskiego w Krakowie (8 finalistów).

Mając na uwadze bezpieczeństwo finalistów Olimpiady, w roku szkolnym 2019/2020, organizatorzy Olimpiady zdecydowali o rezygnacji z organizacji uroczystego zakończenia XXXIII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej z udziałem finalistów Olimpiady. Dzięki wieloletniej współpracy z mecenasami Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej udało się jednak nagrodzić 30 finalistów, którzy uzyskali najlepsze wyniki w zawodach XXXIII edycji Olimpiady. I tak wszyscy ww. finaliści otrzymali wysokiej klasy notebooki wraz z oprogramowaniem ufundowane przez Narodowy Bank Polski oraz pakiet programów edukacyjnych i gier strategicznych ufundowany przez FORMSOFT Sp. z o.o. Natomiast 5 najlepszych finalistów XXXIII OWE zostało nagrodzonych stypendiami naukowymi ufundowanymi przez Fundację PKO Banku Polskiego (finaliści z miejsc I-IV) oraz Bank Polskiej Spółdzielczości SA (finalista z V miejsca).

Do pomyślnej realizacji tak wielkiego przedsięwzięcia, jakim jest Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, w istotny sposób przyczyniła się praca dyrektorów szkół oraz nauczycieli przedmiotów ekonomicznych i pokrewnych, którzy z pełnym zaangażowaniem przygotowywali młodzież do Olimpiady i byli głównymi organizatorami zawodów szkolnych. Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej stara się również doceniać zaangażowanie i poniesiony trud nauczycieli przygotowujących uczniów do uczestnictwa w Olimpiadzie.

Warto także podkreślić, że rywalizacji olimpijskiej towarzyszy szereg działań o charakterze edukacyjnym. Są to nie tylko wykłady i seminaria dla uczestników zawodów i ich opiekunów naukowych, ale także książki o tematyce ekonomicznej przekazywane nieodpłatnie na zawodach II i III stopnia.

Na koniec warto dodać, że w lipcu 2019 r. po raz pierwszy polska reprezentacja, składająca się z 5 najlepszych laureatów XXXII OWE wzięła udział w zawodach Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej (IEO). Zawody przeprowadzone zostały w dniach 23 lipca – 1 sierpnia 2019 w Sankt Petersburgu. W Międzynarodowej Olimpiadzie Ekonomicznej uczestniczyło 150 reprezentantów z 24 państw ze wszystkich części świata. Laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej potwierdzili swoją wyróżniającą się znajomość ekonomii. W najlepszej szóstce młodych ekonomistów na świecie, nagrodzonych tytułem „Best in economics” znaleźli się aż dwaj nasi reprezentanci - Jakub Klicki i Maksymilian Mucha. Wysokie miejsca w klasyfikacji z ekonomii zajęli również Michał Stankiewicz (7) oraz Jakub Piznal (12). Dodatkowo, nasi reprezentanci: Jakub Klicki, Maksymilian Mucha, Jakub Piznal i Michał Stankiewicz

mogą także poszczycić się zdobyciem srebrnych medali w indywidualnej klasyfikacji generalnej. Drużynową klasyfikację generalną wygrała reprezentacja Brazylii wyprzedając zespół z Chin. Reprezentacji Polski towarzyszyli: Przewodniczący Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej - prof. Stanisław Owsiak oraz Sekretarz Naukowy Komitetu Głównego - mgr Radosław Ślusarczyk. Przedstawiciele Komitetu Głównego zostali powołani w skład organów IEO. Oficjalnym Przewoźnikiem Reprezentacji Polski młodych ekonomistów na zawody Międzynarodowej Olimpiady Ekonomicznej zostały Polskie Linie Lotnicze LOT.

Więcej informacji o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej można znaleźć na naszej stronie internetowej

owe.pte.pl

- zawsze aktualne informacje na temat bieżących wydarzeń związanych z zawodami
- przewodnik po elektronicznym formularzu zgłoszenia udziału szkoły w Olimpiadzie
- wykaz literatury oraz uzupełniających źródeł wiedzy
- pytania z poprzednich edycji Olimpiady wraz z prawidłowymi odpowiedziami
- wykaz uczelni stosujących preferencje w postępowaniu rekrutacyjnym dla laureatów i finalistów Olimpiady
- statystyki dotyczące zawodów
- sylwetki wszystkich dotychczasowych zwycięzców Olimpiady
- galerie zdjęć
- forum dyskusyjne i wiele innych!

* * *

Zapraszamy też do odwiedzenia profilu Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej na portalu społecznościowym Facebook

www.facebook.com/OlimpiadaWiedzyEkonomicznej